



พระราชดำริ/ พระราชดำรัส
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๖๔)

พฤศจิกายน ๒๕๖๔

พระราชดำริ/ พระราชดำรัส
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๖๔)



พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส เพื่อเป็นสถานที่ ศึกษา ทดลอง วิจัย หาวิธีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่พรุ และเป็นต้นแบบในการพัฒนาพื้นที่พรุ ทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาพื้นที่ในด้านการเกษตรให้สามารถใช้ได้อย่างคุ้มค่าที่สุด โดยรวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมดำเนินงานในรูปแบบผสมผสาน ตั้งแต่กระบวนการศึกษา ทดลอง วิจัย จนถึง การส่งเสริมพัฒนาพื้นที่ ซึ่งที่ผ่านมาพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้เสด็จพระราชดำเนินปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส และได้พระราชทานพระราชดำรัส พระราชดำริ ในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ทดลอง วิจัย และส่งเสริมพัฒนาพื้นที่ของราษฎร ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงได้ดำเนินการรวบรวมพระราชดำริ และพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่ได้พระราชทานเป็นแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยดำเนินการรวบรวมเอกสารจากแผนแม่บทโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ ๑-๗ (พ.ศ.๒๕๒๘-๒๕๕๙) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาพื้นที่ที่มีปัญหาของราษฎร ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยั่งยืนต่อไป

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พฤศจิกายน ๒๕๖๔

พระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๖๔)

ปี ๒๕๒๔

วันที่ ๑๘ สิงหาคม - ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ จังหวัดนราธิวาส ดังนี้

“...ด้วยพื้นที่จำนวนมากในจังหวัดนราธิวาสเป็นที่ลุ่มต่ำ มีน้ำท่วมขังตลอดปี ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ซึ่งมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ไร่ กลีกรจำนวนมากไม่มีที่ทำกิน แม้เมื่อระบายน้ำออกหมดแล้ว ยังยากที่จะใช้ประโยชน์ทางการเกษตรให้ได้ผล ทั้งนี้เนื่องจากดินมีสารไฟโรท์ทำให้เกิดกรดกำมะถัน เมื่อดินแห้งทำให้ดินเปรี้ยว ควรปรับปรุงดินให้ดีขึ้น ดังนั้นจึงเห็นสมควรที่จะมีการปรับปรุงพัฒนา โดยให้มีหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินการศึกษาและพัฒนาพื้นที่พรุร่วมกันแบบผสมผสาน และนำผลสำเร็จของโครงการไปเป็นแบบอย่างในการที่จะพัฒนาพื้นที่พรุอื่นในโอกาสต่อไป...”

ปี ๒๕๒๖

วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ณ โครงการอ่างเก็บน้ำไกล่บ้าน และศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ

“...ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ควรครอบคลุมถึงการศึกษาและการพัฒนาป่าไม้บริเวณเขาเยาปี และเขาสำนักด้วย เพื่อให้มีสภาพป่าไม้อย่างสมบูรณ์ สงวนไว้เป็นแหล่งน้ำลำธารของอ่างเก็บน้ำไกล่บ้าน ซึ่งระยะต่อไปอาจจะพิจารณาก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กบนภูเขาทั้งสอง แล้วต่อท่อชักน้ำจากอ่างเก็บน้ำลงมาใช้ในพื้นที่ศูนย์ฯ และน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคของราษฎรหมู่บ้านต่างๆ บริเวณเชิงเขาทั้งสองได้...”

“...ควรที่จะขยายพื้นที่ของโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ...”

“...ควรที่จะรวมพื้นที่ที่เป็นส่วนของชลประทานกับศูนย์ฯ เป็นพื้นที่เดียวกันเพื่อจัดการเป็นแปลงศึกษา แปลงขยายพันธุ์ รวมทั้งให้ศูนย์ฯ เป็นพี่เลี้ยงคอยให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรรอบๆ โครงการ...”

“...พื้นที่ทดลองวิจัยของศูนย์ฯ ควรดำเนินการระบายน้ำในระดับที่เหมาะสม...”

“...ให้ปรับปรุงระบบชลประทานโดยที่สามารถส่งน้ำเพื่อการทำนาทั้งฤดูแล้งและฤดูทำนา...”

“...ให้กรมป่าไม้ศึกษาหาพันธุ์ไม้ที่ขึ้นได้ดีในที่ลุ่มน้ำขัง...”

“...พื้นที่ลุ่ม ให้หาแนวทางพัฒนาศึกษาวิจัยพื้นที่เพื่อปลูกไม้ยืนต้น...”

“...ควรสร้างโรงงานผลิตยางขึ้นดีภายในศูนย์ฯ โดยรวบรวมราษฎรรอบพื้นที่โครงการฯ เข้าเป็นสมาชิก...”

“...ควรมีการทดลองน้ำดินอินทรีย์ (ดินพรุ)...”

“...ควรพิจารณาขยายการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ รวมทั้งการใช้ปุ๋ยพืชสดจากพืชตระกูลถั่ว...”

“...พื้นที่ที่สามารถปลูกถั่วเขียวหรือถั่วเหลืองได้ ควรส่งเสริมให้ราษฎรปลูกและให้ศูนย์ฯ สร้างโรงงานแปรรูปผลผลิตดังกล่าว...”

“...สระน้ำในบริเวณศูนย์ฯ พิกุลทอง ควรดำเนินการเลี้ยงปลาในสระนี้...”

“...ควรที่จะปลูกย่านลิเภาในที่ป่ารกมากกว่าที่ปลูกในที่โล่งแจ้ง...”

วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๖

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ณ บริเวณอ่างเก็บน้ำปีนเมมุดอ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส

“... ตามที่มีพระราชดำริให้ดำเนินการโครงการนี้เป็นลักษณะโครงการผสมผสานหรือโครงการเบ็ดเสร็จ เพื่อเป็นโครงการตัวอย่างนี้ หน่วยงานทุกหน่วยจะต้องประสานงานกันในการจัดตั้งศูนย์พัฒนา ซึ่งจะเป็นสาขาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงาน จัดหาและจัดรูปที่ดินทำกินที่อยู่ในเขตพื้นที่รับน้ำของโครงการอ่างเก็บน้ำปีนเมมุดอ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถปลูกข้าวหมุนเวียนกับการปลูกพืชไร่ได้ตลอดทั้งปี จากนั้นก็จะเปิดรับสมัครราษฎรที่ยื่นขึ้นแข่งขันในหมู่บ้าน แต่ขาดแคลนที่ทำกิน เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของศูนย์พัฒนา โดยผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการ ทั้งนี้เมื่อเสร็จสิ้นฤดูกาลเพาะปลูกแต่ละครั้ง ก็จะต้องมาสมัครใหม่ทุกคราวไป สำหรับศูนย์พัฒนาจะมีหน้าที่เผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการเกษตร แจกจ่ายพันธุ์พืชและปุ๋ย ตลอดจนวางแผนขุดคูส่งน้ำไปยังแปลงเพาะปลูก และวางแผนการปราบศัตรูพืชร่วมกับราษฎร...”

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ณ บริเวณหมู่บ้านปีนเมมุดอ อ.ระแงะ จ.นราธิวาส

“...ปัจจุบันที่นาบริเวณหมู่บ้านปีนเมมุดอ ซึ่งอยู่ในเขตส่งน้ำของอ่างเก็บน้ำปีนเมมุดอ มีพื้นที่ประมาณ ๑๕๐ ไร่ เป็นที่นาของราษฎรหมู่บ้านบาตาปาเซ หมู่ที่ ๖ ตำบลลูกิต อำเภอรแงะ จังหวัดนราธิวาส ประมาณ ๑๑๕ ไร่ ส่วนที่เหลืออีก ๓๕ ไร่ เป็นของราษฎรหมู่บ้านปีนเมมุดอ จำนวน ๘ ครอบครัว ราษฎรหมู่บ้านปีนเมมุดอ ทั้งหมดมีจำนวน ๒๙ ครอบครัว ดังนั้น ราษฎรอีกจำนวน ๒๑ ครอบครัว จึงไม่มีที่นาทำกินเป็นของตนเอง ทำให้ราษฎรหมู่บ้านนี้ทำนาไม่พอกิน...”

“...ในการนี้ได้พระราชทานพระราชดำริให้พิจารณาจัดตั้งโครงการจัดรูปดินในพื้นที่ส่งน้ำ อ่างเก็บน้ำปีนเมมุดอ ขึ้น โดยให้เป็นศูนย์สาขาที่ ๒ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองตามพระราชดำริ (ศูนย์สาขาที่ ๑ ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาตันหยง ในเขตพระราชดำหนักทักษิณราชินีเวศน์) จุดประสงค์เพื่อดำเนินการจัดรูปดิน ในพื้นที่นาเดิม จำนวน ๑๕๐ ไร่ ให้เป็นที่ทำกิน ได้รับน้ำจากอ่างเก็บน้ำปีนเมมุดออย่างสมบูรณ์ตลอดปี แปลงละไม่เกิน ๔ ไร่ โดยทางศูนย์ฯ จะก่อสร้างระบบส่งน้ำในแปลงนาให้อย่างทั่วถึงทุกแปลง เพื่อจะใช้พื้นที่นาเดิม จำนวน ๑๕๐ ไร่ นี้ ให้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำปีนเมมุดอ ทำประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยการเพาะปลูกพืช ๒-๓ ครั้งต่อปีอย่างน้อย ๒ ครั้ง ทำนาปี ๑ ครั้ง และปลูกพืชไร่ และพืชผักอีก ๑ ครั้ง ต่อปี และจัดหาที่นาให้ราษฎรหมู่บ้านปีนเมมุดอ จำนวน ๒๑ ครอบครัว ครอบครัวละ ๔ ไร่ เพื่อให้ราษฎรหมู่บ้านปีนเมมุดอ สามารถทำนาพอกินในหมู่บ้านของตนเอง...”

“...การจัดหาที่นาให้ราษฎรหมู่บ้านปีนเมมุดอ จำนวน ๒๑ ครอบครัวดังกล่าว ส่วนหนึ่งอาจจะได้จากการขอแบ่งเช่าจากราษฎรหมู่บ้านบาตาปาเซที่มีที่นาเกิน ๔ ไร่ เพราะการมีระบบส่งน้ำในแปลงนาซึ่งได้รับน้ำแต่ละแปลงอย่างสมบูรณ์ตลอดปีนั้น สามารถทำการเพาะปลูกพืชได้ ๒-๓ ครั้งต่อปี ผลผลิตที่ได้รับในพื้นที่ ๔ ไร่ จะประมาณเท่ากับการเพาะปลูกในพื้นที่ประมาณ ๑๐ ไร่ โดยอาศัยน้ำฝนแต่เดิม สำหรับพื้นที่อีกส่วนหนึ่งควรจะได้จากที่ราบชายป่าสงวนที่อยู่ในเขตส่งน้ำของอ่างเก็บน้ำปีนเมมุดอ โดยการบุกเบิกเป็นพื้นที่นาใหม่ รวมพื้นที่ประมาณ ๑๐๐ ไร่ สำหรับพื้นที่นาใหม่ในเขตสงวนดังกล่าวนี้ จะเป็นที่ดินของศูนย์ แต่ให้สิทธิ์ทำกินแก่ราษฎรหมู่บ้านปีนเมมุดอดังกล่าวแล้ว...”

“...โครงการจัดรูปดินในที่ดินส่งน้ำอ่างเก็บน้ำปีนเมมุดอตามพระราชดำริดังกล่าวนี้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองตามพระราชดำริ ควรพิจารณาดำเนินการโดยเร่งด่วนต่อไป...”

“...อ่างเก็บน้ำ พื้นที่นาเดิม และพื้นที่ที่จะบุกเบิกเป็นพื้นที่นาใหม่ ได้แสดงไว้ในแผนที่มาตราส่วน ๑:๒๕,๐๐๐ ที่แนบ...”

วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๖

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชดำรัสเมื่อเสด็จฯ ไปทรงตรวจเยี่ยมโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดังนี้

“...จุดประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ศึกษาฯ เพื่อเป็นการสาธิตการพัฒนาเบ็ดเสร็จหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างทุกด้านของชีวิตประชาชนที่จะหาเลี้ยงชีพในท้องที่จะทำอย่างไร และการนำเสนอวิทยาการแผนใหม่ จะสามารถที่จะหาตัววิธีการ จะทำมาหากินให้มีประสิทธิภาพ...”

“...ศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่อยู่ในจังหวัดนราธิวาส เป็นศูนย์ศึกษาที่เน้นทางด้านค้นคว้าวิจัยและบริการในชีวิตความเป็นอยู่ในภาคใต้ หนักไปในทางดินที่เป็นพรุ ซึ่งเป็นปัญหามาก เพราะว่ายังไม่ได้ศึกษาพอและเกี่ยวข้องกับกรมกองหลายกรมกอง ซึ่งอาจจะยังไม่ปรองดองกันคือไม่เข้าใจกัน ก็มาวิจัยพร้อมกันทีเดียว จะได้มีความเข้าใจกันได้...”

วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๖

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระบรมราชวโรกาส ให้ พล.ต.วันชัย ติตต์จำนง แม่ทัพภาคที่ ๔ อ.ปานเทพ ภูวนารถนุรักษ์, นายอารยะ วิวัฒน์วานิช นายอำเภอตากใบ และนายเล็ก จินดาสงวน ผู้ช่วยอธิบดีกรมชลประทาน เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ พระตำหนัก ทักษิณราชนิเวศน์ ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการจัดตั้งหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ ในเขตอำเภอตากใบ อำเภอสู่ไหงโลก จังหวัดนราธิวาส ดังนี้

“...ตามที่กรมชลประทานได้ดำเนินการขุดคลองชลประทานมูโนะตามพระราชดำริ เสร็จเมื่อ ปี พ.ศ.๒๕๒๐ ทำให้พื้นที่บริเวณฝั่งขวาของคลองชลประทานมูโนะ ระหว่างคลองกับทางหลวงสายตากใบ-สู่ไหงโลก พื้นที่ประมาณ ๗,๐๐๐ ไร่ ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่พรุน้ำท่วมขังตลอดปี ใช้ทำประโยชน์ไม่ได้ แต่บริเวณนี้ได้แห้งลง ราษฎรหมู่บ้านต่าง ๆ ได้เข้าไปใช้พื้นที่ดังกล่าวทำประโยชน์ในการเลี้ยงสัตว์อยู่ในปัจจุบัน...”

“...ควรพิจารณาจัดตั้งหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ ในพื้นที่นี้ประมาณ ๒,๕๐๐ ไร่ เพื่อจัดสรรที่ดิน ให้สมาชิกครอบครัวละ ๑๕ ไร่ สำหรับเป็นที่อยู่อาศัยและทำการเกษตรด้วยครอบครัวละ ๓ ไร่ โดยจัดหาน้ำให้สามารถทำการเพาะปลูกได้ตลอดปี ส่วนพื้นที่อีก ๑๒ ไร่ จะไม่แบ่งพื้นที่ให้แต่ละครอบครัว โดยจะให้เป็นพื้นที่ส่วนรวมของหมู่บ้าน และจะปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นทุ่งหญ้าสำหรับให้สมาชิกทั้งหมู่บ้านทำการเลี้ยงสัตว์ได้อย่างสมบูรณ์ ครอบครัวหนึ่งจะเลี้ยงสัตว์ (วัว-ควาย) ได้ประมาณ ๑๐ ตัว ซึ่งสมาชิกแต่ละครอบครัวจะมีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์เป็นรายได้หลัก และมีรายได้จากการเกษตรเป็นรายได้เสริม สมาชิกของหมู่บ้านดังกล่าวนี้จะไม่มีการมรดกเป็นเจ้าของที่ดิน แต่จะมีสิทธิทำกินในพื้นที่นี้ตลอดไป ตามกฎและระเบียบของหมู่บ้านที่กำหนดไว้...”

“...โครงการระยะแรก จะจัดสมาชิกเข้าอยู่ในพื้นที่โครงการใบเขตอำเภอตากใบก่อน จำนวนประมาณ ๑๐๐ ครอบครัว พื้นที่ประมาณ ๑,๕๐๐ ไร่ สำหรับพื้นที่โครงการส่วนที่เหลือ ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอสู่ไหงโลก พื้นที่ประมาณ ๙๐๐ ไร่ จะดำเนินการต่อไปเป็นโครงการระยะที่ ๒...”

“...หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ นี้ให้เป็นศูนย์สาขาที่ ๓ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ตามพระราชดำริ สำหรับการคัดเลือกสมาชิกเข้าอยู่ในหมู่บ้าน ให้กองทัพบกที่ ๔ เป็นผู้พิจารณาดำเนินการ ส่วนการบริหารงานในศูนย์สาขาที่ ๓ ให้โครงการชลประทานมูโนะ ซึ่งมีที่ทำการอยู่ที่อาคารบังคับน้ำโต๊ะแดง ห่างจากที่ทำการศูนย์ดังกล่าวประมาณ ๓ กิโลเมตร เป็นผู้ดำเนินการโดยให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้การสนับสนุน ทั้งนี้ควรรับดำเนินการจัดตั้งหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะตามพระราชดำริ นี้ โดยเร่งด่วน...”

“...สำหรับพื้นที่พรุที่แห้งลงในบริเวณนี้ส่วนที่เหลืออีกประมาณ ๔,๖๐๐ ไร่ ควรรักษาไว้เป็นพื้นที่ส่วนรวมเพื่อให้ราษฎรหมู่บ้านต่าง ๆ รอบ ๆ พื้นที่ดังกล่าว เช่น หมู่บ้านโคกกะโต บ้านโคกไพร บ้านโคกทราย บ้านโคกมือบา บ้านชีโป และบ้านกวาลอมาเต ได้อาศัยใช้พื้นที่ดังกล่าวทำการเลี้ยงสัตว์เป็นส่วนรวมต่อไป ซึ่งศูนย์นี้จะให้การช่วยเหลือในการปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการต่าง ๆ ด้วย โดยจะรับหมู่บ้านดังกล่าวทั้งหมดเป็นหมู่บ้านบริวารของศูนย์ สำหรับหมู่บ้านบริวารของศูนย์ให้รวมถึงหมู่บ้านโคกมะโร บ้านโคกเปียด บ้านปลักปลา บ้านกูแบอ๊แก บ้านบางก และหมู่บ้านโก๊จืองา ทางฝั่งซ้ายของคลองชลประทานมูโนะด้วย...”

“...เค้าโครงการเบื้องต้นของหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะตามพระราชดำริ ซึ่งได้วางขึ้นตามแนวทางแผนที่พระราชทานที่แนบ ได้แสดงไว้ในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๒๕,๐๐๐ ที่แนบ...”

ปี ๒๕๒๗

วันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๗

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริกับอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ดังนี้

“...ให้ดำเนินการทดลองปรับปรุงดิน โดยใช้ Rock phosphate ในพื้นที่พรุเปรียบเทียบกับหินฝุ่น โดยจัดหาวัสดุ Rock phosphate จากแหล่งท้องถิ่นเช่น ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช หรือท้องที่ใกล้เคียงมาทดลองดู ดังนั้น จึงมอบหมายให้ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เป็นผู้รับผิดชอบ...”

วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๗

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริกับ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายอำเภอตากใบ ทรงมีพระราชดำริงานชลประทานเพิ่มเติมจาก ๑๑ กันยายน ๒๕๒๗ ซึ่งสรุปได้ว่า

“..ขยายโครงการชลประทานมูโนะ เป็นระยะที่ ๒ การแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวหลังหมู่บ้านโคกชุมบก โดยแก้ไขด้วยวิธีขุดลอกคลองจากโคกยางมาเชื่อมต่อคลองบางเตย แล้วขุดคลองซอย เพื่อให้มีน้ำหล่อเลี้ยงดิน จะแก้ไขภาวการณ์เกิดกรดในดินได้ ให้ชลประทานคำนวณค่าก่อสร้างได้ อำเภอตากใบช่วยสำรวจเส้นทาง และการจัดซื้อที่ดินบริเวณแนวคลอง...”

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับงานชลประทาน ดังนี้

- พื้นที่บริเวณหมู่บ้านโคกชุมบก ตำบลบางขุนทอง อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เป็นพื้นที่ในเขตโครงการชลประทานมูโนะ ส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่ดินเปรี้ยว ได้พระราชทานพระราชดำริให้พิจารณาสร้างคลองส่งน้ำนำน้ำจืดจากคลองชลประทานมูโนะเข้าไปช่วยชะล้างความเปรี้ยวของดินในบริเวณดังกล่าวจึงมีความเหมาะสมนอกจากนั้นน้ำจืดที่ส่งเข้าไป ยังช่วยในการเพาะปลูกได้อีกด้วยในโอกาสต่อไป

- คลองชลประทานทำรางเพื่อส่งน้ำจืดเข้าไปในพื้นที่บริเวณบ้านโคกชุมบก ควรสร้างเลียนพื้นที่บริเวณชายพรุ ไปจนถึงโครงการระบายน้ำคลองบางเตย เพื่อส่งน้ำจืดให้กับพื้นที่ในโครงการระบายน้ำจืดให้กับพื้นที่โครงการระบายน้ำคลองบางเตยเพื่อใช้เพื่อการเพาะปลูก และชะล้างความเปรี้ยวของดินด้วย ซึ่งคลองส่งน้ำดังกล่าวควรก่อสร้างเป็นส่วนหนึ่งเพิ่มเติมเป็นโครงการชลประทานมูลาโนะ ระยะที่ ๒

วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๗

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...เป็นที่ทราบกันดีแล้ว เจ้าหน้าที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนา ก็คือศึกษาวิธีพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงวิธีแก้ปัญหาให้เกษตรกรด้วย ขณะนี้บางพื้นที่ราษฎรกำลังประสบปัญหาเรื่องที่ดินทำกินกลายเป็นดินเปรี้ยวในลักษณะต่าง ๆ ไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ ทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาจึงควรกำหนดพื้นที่ในเขตศูนย์ฯ มีสภาพคล้ายคลึงกับที่ดินที่มีปัญหาแต่ละแห่ง แล้วสร้างสถานการณ์ให้เหมือนกับพื้นที่จริงที่สุด โดยใช้วิชาการเข้าช่วย ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่าพื้นที่ที่มีปัญหานั้นค่อย ๆ เสื่อมสภาพลงในรูปแบบใด ใช้เวลาเท่าใดในแต่ละขั้นตอน จากนั้นจึงจะศึกษาวิธีการแก้ไขและฟื้นฟูความสมบูรณ์ของดินที่มีปัญหาเท่าที่จะทำได้ แล้วจึงเผยแพร่ความรู้ให้เกษตรกรเข้าใจต่อไป...”

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริกับรองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ผู้ช่วยอธิบดีฝ่ายโครงการชลประทาน ปลัดจังหวัดนราธิวาส นายอำเภอเมืองนราธิวาส ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สรุปได้ดังนี้คือ

“...ให้มีการทดลองทำดินให้เปรี้ยวจัด โดยการระบายน้ำให้แห้งและศึกษาวิธีการแก้ดินเปรี้ยว เพื่อนำผลไปแก้ปัญหาดินเปรี้ยวให้แก่ราษฎรที่มีปัญหาในเรื่องในเขตจังหวัดนราธิวาส โดยให้ทำโครงการศึกษาทดลองในกำหนด ๒ ปี และพืชที่ทำการทดลองปลูกควรเป็นข้าว...”

“...ให้ดำเนินการจัดซื้อที่ดินในเขตส่งน้ำท้ายอ่างเก็บน้ำเขาสำนัง พื้นที่ประมาณ ๑๕๐ ไร่ โดยเร่งด่วน ใช้เป็นพื้นที่สำหรับการศึกษาการพัฒนาสวนยางแบบเอนกประสงค์ ร่วมกับการทดลองปลูกยางลิเกา และพืชต่างๆในสวนยางตามความเหมาะสม...”

วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๗

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ณ หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูลาโนะ ตำบลโฆสิต อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

“...ในระยะแรกจะต้องเร่งปรับปรุงพื้นที่เลี้ยงสัตว์รวมของหมู่บ้านให้เป็นทุ่งหญ้าเสียก่อน โดยปลูกหญ้าพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพดินพรุ และมีคุณค่าทางอาหารพอ เนื่องจากโค กระบือ ไม่กินหญ้าพื้นเมืองที่ขึ้นในดินพรุ ทั้งนี้เพื่อเตรียมไว้สำหรับใช้เลี้ยงโคที่โครงการฯ จัดหาไว้ให้สมาชิกแล้ว ในระหว่างนั้นต้องส่งเสริมให้สมาชิกเลี้ยงเป็ดเป็นอาชีพไปก่อน ในขณะเดียวกันทางศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ก็น่าจะชุดบ่อเป็นแนวขนานกับคลองมูลาโนะเพื่อทดลองปลูกบัว สำหรับเก็บดอก และเมล็ดไปจำหน่าย ตลอดจนทดลองเลี้ยงปลาน้ำจืดพันธุ์พื้นเมือง ที่สามารถทนสภาพความเป็นกรดในน้ำได้ ซึ่งอาจจะเป็นปลาสำหรับบริโภคหรือปลาประเภทสวยงามก็ได้ หากน้ำในบ่อดังกล่าวมีอัตราการความเป็นกรดมากเกินไป ก็ควรทดลองกรรมวิธีถ่ายน้ำเพื่อล้างความเปรี้ยว โดยสูบน้ำเสียทิ้งไปอีกทางหนึ่ง แล้วผันน้ำจืดจากคลองมูลาโนะเข้ามาทดแทนในบ่อ ที่ไม่ให้ผสมกับน้ำจืดในคลองมูลาโนะ...”

ปี ๒๕๒๘

วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงมีพระราชดำริกับ ม.จ.จักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ องคมนตรี แม่ทัพภาคที่ ๔ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นายปราโมทย์ ไม้กลัด เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน และนายประทุม จันทรสวัสดิ์ เจ้าหน้าที่ กปร. ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สรุปได้ว่า

“...ให้กรมชลประทานปิดกั้นคลองยาปี เพื่อนำน้ำมาใช้กับพื้นที่ทำนาบริเวณบ้านเขาตันหยง ให้ชุดดินพรุบริเวณอ่างเก็บน้ำ และให้กรมพัฒนาที่ดินไปทำปุ๋ยหมักเพื่อนำไปใช้กับพื้นที่นาดังกล่าว...”

“...ให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพิจารณาคำร้องของประชาชนที่ส่งเสริมการปลูกยาง หากที่นั้นเหมาะสมที่จะปลูกข้าว ก็ให้ส่งเสริมการปลูกข้าวแทน...”

วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริกับแม่ทัพภาคที่ ๔ นายปราโมทย์ ไม้กลัด เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน นายวัฒนา ธรรมศิริ เจ้าหน้าที่ กปร. ณ หมู่บ้านใหม่สะปอม ตำบลละลุอูเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...ให้กรมชลประทานทำการศึกษาและสำรวจพื้นที่บริเวณบ้านใหม่สะปอม เพื่อทำการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ โดยปิดกั้นคลองยาปี และให้ปรับปรุงยกระดับถนนสายบ้านโคกสยา-บ้านใหม่สะปอม ทำเป็นคันกันน้ำ รวมทั้งให้ทำการปิดกั้นตรงสะพานบ้านคลองยาปีด้วย ให้นำน้ำไปใช้กับพื้นที่นาบริเวณบ้านเขาตันหยง ให้ชุดดินพรุบริเวณก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ และให้กรมพัฒนาที่ดินนำไปเป็นปุ๋ย เพื่อนำไปใช้กับพื้นที่นา...”

ปี ๒๕๒๙

วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๙

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริกับ ม.จ.จักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ องคมนตรี แม่ทัพภาคที่ ๔ อธิบดีกรมชลประทาน เจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สรุปได้ว่า

- พื้นที่บริเวณสวนรุกขชาติป่าพรุ ซึ่งดำเนินการงานป่าไม้เนื้อที่ ๑๙ ไร่ มีน้ำขังตลอดเวลาจะตื้นเขินในช่วงฤดูแล้งหรือแล้งจัด ขณะนี้น้ำมักเปิดน้ำมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

- ให้งานป่าไม้พิจารณาพันธุ์ไม้ขนาดใหญ่ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ปลูกเพิ่มเติมเพื่อความสวยงาม โดยให้ดำเนินการอย่างระมัดระวังมิให้เกิดผลกระทบต่อนกเปิดน้ำ

- ให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับนกเปิดน้ำมาร่วมดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่

- ให้ศูนย์ฯ ดำเนินการศึกษากการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของน้ำในบริเวณพื้นที่นี้

- ให้ชลประทานดำเนินการยกระดับ และรักษาระดับน้ำที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการอยู่อาศัยของนกเปิดน้ำ และหากสามารถเก็บน้ำได้ปริมาณมากให้พิจารณานำน้ำไปใช้ในการชลประทานให้แก่พื้นที่ราษฎรที่อยู่ติดกับบริเวณศูนย์ฯ

- ให้กรมประมงนำปลานิลขนาดใหญ่มาปล่อยเพื่อขยายพันธุ์ตามธรรมชาติ

- สำหรับป่าเสม็ดที่เป็นพื้นที่ของราษฎรให้เก็บรักษาไว้ เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของนกเป็ดน้ำ
- พื้นที่ลุ่มน้ำใช้เป็นทางระบายน้ำจากพื้นที่ราษฎรผ่านออกนอกบริเวณศูนย์ฯ ให้งานชลประทานร่วมกับการประมงพิจารณาปรับปรุงพื้นที่ ให้สามารถเลี้ยงปลาในลักษณะธรรมชาติ และเป็นทางน้ำป่าที่ล้นมาจากสวนรุกขชาติป่าพรุ และบริเวณที่ราษฎรให้ไหลลงคลองยาบี

ปี ๒๕๓๐

วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริแก่นายชัยชาญ ชโลธร เรื่องการดำเนินการวิจัยโครงการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดินรุดกัมมะถัน ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สรุปได้ดังนี้

- Passion Fruit เป็นพืชที่มีอุตสาหกรรมต่อเนื่องรองรับ ควรหาพืชที่กสิกรบริโภคเองได้โดยตรงมาทำการทดลอง
- ดินยางที่อายุเท่ากันแต่การเจริญเติบโตไม่เท่ากัน ให้ดำเนินการขุดดินไปวิเคราะห์วิจัยหาสาเหตุ
- หน้าแล้งดินยางจะให้น้ำยางลดลง ให้ลองนำน้ำธรรมชาติมาใช้ในสวนยางแบบง่าย หากหาน้ำ เช่น จากอ่างบนเขาสำนักไม่ได้ขณะนี้ ก็อาจทำเทียมแบบง่าย ๆ ดูกับต้นยางสักจำนวนหนึ่ง
- ให้ทดลองปลูกยางในพื้นที่ขึ้นแฉะว่ายางเจริญขึ้นหรือไม่ แคไหน ประการใด
- ให้ทดลองปลูกกาแฟพันธุ์อะราบิก้า และ โรบัสต้า เป็นพืชแซมยาง เพราะว่ากาแฟพันธุ์นี้ ทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศ และโรค
- แม้การทดลองต่างๆ ผลอาจไม่ได้ตามที่คิดแต่จะเป็นข้อมูลในการปฏิบัติแตกต่างจากปกติออกไปได้

ปี ๒๕๓๑

วันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จ.นราธิวาส สรุปได้ดังนี้

- “...เป็นศูนย์ฯ หรือเป็นที่แห่งหนึ่งที่รวมการศึกษา เพื่อดูว่าทำอะไรจะพัฒนาได้ผล...”
- “...ศูนย์ศึกษาฯ นี้ เป็นคล้ายๆ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต ที่ใครๆ จะมาดูว่าทำอะไรกัน...”
- “...ศูนย์ศึกษาการพัฒนานี้ ถ้าทำอะไรล้มเหลว ต้องไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องลงโทษ แต่ว่าเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ทำอย่างนั้นไม่เกิดผล หรือจะเป็นผลเสียหายก็เป็นได้ เมื่อเห็นอย่างนั้นแล้วอาจทำต่อก็ได้ เป็นการแสดงว่าทำอย่างนี้ไม่ถูก ก็เป็นตำราเหมือนกัน ทำอะไรไม่ถูกให้รู้ว่าไม่ถูก...”
- “...ฉะนั้นในศูนย์ศึกษาการพัฒนานั้นทำอะไรไม่ถูกแล้วก็อาจเป็นอนุสาวรีย์ของความไม่ถูก จะได้สังวรไว้ว่า ทำอย่างนี้ไม่ได้ แต่ความเสียหายนั้นไม่มีมาก เพราะว่าในศูนย์ศึกษาการพัฒนาทำการทดลองต่างๆ นี้ ทำเป็นส่วนน้อย คือทำเป็นส่วนเล็กๆ สามารถที่จะเก็บไว้ให้ตนดูว่า ตรงนี้ทำอย่างนี้ไม่ค่อยดี ใช้ไม่ได้เป็นหลักวิชาสามารถที่จะเก็บไว้ให้ตนดูว่า ตรงนี้ทำอย่างนี้มันไม่ค่อยดี ใช้ไม่ได้เป็นหลักวิชา...”

“...เป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่คนทุกระดับสามารถที่จะมาดู จะว่าเป็นโรงเรียนก็ไม่ใช่ แต่ว่าเป็นที่มาดูมาศึกษา ก็ได้ คือเป็นทัศนศึกษาพนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยก็ตาม หรือไม่ใช่โรงเรียนเป็นข้าราชการทุกชั้น ตั้งแต่ชั้นผู้น้อย มาจนถึงชั้นผู้ใหญ่ทุกระดับทุกอย่าง คือ หมายความว่าทุกหน้าที่สามารถมาดูในแห่งเดียวกัน วิธีการที่จะพัฒนาใน สาขาต่าง ๆ ของวิชาการ อันนี้เท่ากับเป็นเหมือนพิพิธภัณฑ์ที่จะมาดูอะไรมีวิชาการใดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา...”

วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๑

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรง เยี่ยมเยียนราษฎร ณ บ้านเขาตันหยง จังหวัดนราธิวาส ทรงมีพระราชดำริ กับ น.ต.กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ นายประทุม จันทรสวัสดิ์ เจ้าหน้าที่ สำนักงาน กปร.

“...ให้เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ขยายพันธุ์แพะเพิ่ม และให้ขยายพื้นที่ปลูกหญ้าด้วยเพื่อรองรับการขยายพันธุ์ แพะ ที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคตด้วย...”

วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๑

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรง เยี่ยมเยียนราษฎรบ้าน โคกกุแว พระราชทานพระราชดำริแก่เกษตรกรจังหวัดนราธิวาส และเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษา การพัฒนาปศุสัตว์ฯ สรุปได้ ดังนี้

“...ให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์รับซื้อขาย ทั้งยางแผ่นและน้ำยาง (Latex) โดยการรวบรวมราษฎร ๒๐-๓๐ ครอบครัว เหมือนกับสหกรณ์หมู่บ้าน และให้ตั้งอยู่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาปศุสัตว์ฯ เมื่อโรงผลิตยางเสร็จแล้ว ก็ให้ ทำผลิตภัณฑ์จากน้ำยางต่อไป...”

“...เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ จะทำบันทึกว่าเราลงทุนเท่าไร ค่าเครื่องมือเท่าไร เวลาทำแล้วขายได้เงินเท่าไร เงินที่ได้มากก็ต้องทำบัญชี บัญชีเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์ฯ ตามธรรมดาศูนย์ฯ ต้องมีรายได้ส่งเข้าคลัง แต่ที่นี้เป็นการทำ บัญชีเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาจะต้องตั้งทุนขึ้นมา เมื่อสามารถเก็บเองไว้ได้ และจะต้องทำเหมือนชาวบ้าน ชาวบ้านก็ต้องทำบัญชี ศูนย์ฯ นี้ต้องเป็นตัวอย่างของการทำบัญชี ผลิตภัณฑ์ยางก็ต้องทำบัญชี...”

วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริ กับนายสิทธิลาภ วสุวัต รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาปศุสัตว์ฯ สรุปได้ว่า

“...การหีบน้ำมันปาล์มจากแปลงวิจัยให้ใช้เครื่องหีบแบบง่าย ๆ ใช้แรงงานคน...”

“... ขุดลอกน้ำพรุจากอ่างเก็บน้ำใกล้บ้านมาถมพื้นที่ขอบอ่างเพื่อใช้ในการเพาะปลูก...”

วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วยสมเด็จพระ กนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินไปยังสวน ยางเขาสำนัก จังหวัดนราธิวาส ทรงมีพระราชดำริกับ น.ต.กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี แม่ทัพภาคที่ ๔ ผู้ว่า ราชการจังหวัดนราธิวาส นายเล็ก จินดาสงวน รองอธิบดีกรมชลประทาน รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน และนาย มนูญ มุกข์ประดิษฐ์ รองผู้อำนวยการ สำนักงาน กปร. ณ สวนยางเขาสำนัก จังหวัดนราธิวาส สรุปได้ดังนี้

“...ให้ออกแบบตารางสำเร็จรูปที่สามารถเข้าใจได้ง่าย และภาพเปรียบเทียบระหว่างมาตราอังกฤษ และ มาตราเมตริก ให้เห็นได้ชัดเจนว่าแต่ละชนิดจะมีเนื้อยางแห้งที่แท้จริงอยู่เท่าใด แล้วถ่ายทอดให้เกษตรกรและพ่อค้า เข้าใจ...”

“...ศึกษาการผลิตแบบชาวบ้าน และการลงทุนของชาวบ้าน โดยใช้ศูนย์ฯ เป็นศูนย์กลางรวบรวมผลผลิตของกลุ่มเกษตรกรประมาณ ๒๐-๓๐ คน อาจจะมีเนื้อที่เพาะปลูกประมาณ ๒๐๐ ไร่ ศึกษาการผลิตว่าจะพัฒนาอย่างไร จึงได้ผลผลิตโดยเก็บบันทึกข้อมูลต่างๆ ไว้ศึกษา...”

“...ศึกษาการผลิตแบบถูกหลักวิชาการตามที่สวนยางแห่งนี้มีอยู่แล้ว ๑๕๓ ไร่...”

“...ศึกษาการผลิตระดับอุตสาหกรรมน้ำยาง ซึ่งใช้ปริมาณพื้นที่สวนยางจำนวนมากในการเก็บรวบรวม...”

“...พื้นที่บริเวณที่มีน้ำขังเหมาะสำหรับการปลูกข้าวมากกว่า ให้ศึกษาข้าวที่มีการเจริญเติบโตตามพื้นที่น้ำขังได้ก็จะดี...”

วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริ
ความว่า

“...ให้สร้างโรงงาน แปรูปน้ำมันปาล์มขนาดเล็กครบวงจร ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จังหวัดนราธิวาส...”

วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎร และทอดพระเนตรสภาพภูมิประเทศบริเวณประตูน้ำปลายคลองชลประทานโคกสยา บ่อเลี้ยงปลาตกบ้านใหม่สะปอม และสถานีพัฒนาที่ดิน ทรงมีพระราชดำริกับแม่ทัพภาคที่ ๔ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส และเจ้าหน้าที่ สำนักงาน กปร. สรุปได้ดังนี้

“...ให้เกษตรจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ และผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ ประสานงานกันจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงวัว โดยให้ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๕ เป็นแกนนำพร้อมทั้งให้จังหวัดนราธิวาสดำเนินการจัดทำทุ่งหญ้าที่บ้านโคกสยา เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์...”

ปี ๒๕๓๓

วันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๓

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริกับผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ บ้านโคกอิสฐ์-โคกโน สรุปได้ดังนี้

“...สภาพพื้นที่ดินเปรี้ยวในบ้านโคกอิสฐ์ บ้านโคกโน เกษตรกรมีความต้องการจะปลูกข้าว ทางชลประทานได้จัดส่งน้ำชลประทานมาให้ ให้ดำเนินการพัฒนาดินเปรี้ยวให้ใช้ประโยชน์ได้ และให้ประสานงานกับชลประทานว่า จะต้องควบคุมระดับน้ำได้ดินอยู่เท่าใด...”

วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๓

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ บ้านทอน ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...เจ้าหน้าที่จังหวัดพิจารณาความเหมาะสมในการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน สำหรับจัดสรรงบประมาณไว้ใช้ในกิจการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดจากผู้มีจิตศรัทธาจะบริจาค...”

วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๓

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทาน พระราชดำริ ความว่า

“...ในการจัดทำระบบข้อมูลโภชนาการให้ประสานกับมูลนิธิสุขภาพรณ ที่ดำเนินโครงการภูมิคุ้มกันโรค ในการจัดทำระบบทั้ง ๒ โครงการ ให้สามารถถ่ายทอดข้อมูลกันได้...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรง เปิดการประชุมวิชาการ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรนิทรรศการต่าง ๆ มี พระราชดำริ สรุปได้ดังนี้

“...เนื่องจากกระบวนนิเวศน์ของพื้แต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกัน ดูผ่านๆ จะเหมือนกันจริงๆ แล้วจะพบว่า ต่างกัน ถ้าค่อยๆ สดสมพิซต่างๆ ที่มีอยู่ในพื้แต่ละชนิดที่มีคงจะเป็นศูนย์รวมที่อีกหน่อยจะมีคนมาดู และทรง รับสั่งให้ติดป้ายพิธิภัณฑ์ธรรมชาติ และยังรับสั่งให้จัดทำหนดการเสด็จฯ เข้าพื้ในต้นเดือนหน้า โดยนำอุปกรณ์ การเก็บตัวอย่าง และวัดคุณภาพดินเข้าไปดำเนินการด้วย...”

วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๓

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมี พระราชดำริ กับผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ปศุสัตว์จังหวัดนราธิวาส ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนา พิกุลทองฯ สรุปได้ดังนี้

“...ศึกษาทดลองเลี้ยงไก่ตามสภาพธรรมชาติโดยใช้เศษอาหาร ข้าวเปลือก เมล็ดยาง เมล็ดปาล์ม น้ำมัน เศษพืช เป็นอาหารไก่ ไม่จำเป็นต้องทำกรง ทำแต่เพิง...”

“...ผู้ที่ทำงานในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จะต้องเป็นทั้งนักวิจัย และนักฝึกอบรม ผู้ที่มาเยี่ยมชม ศูนย์ศึกษาฯ นอกจากจะได้มาเที่ยวชมจะได้รับความรู้กลับไป...”

วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๓

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรง เยี่ยมราษฎร และทรงมีพระราชดำริกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สรุปได้คือ

“...ให้จัดหาเจ้าหน้าที่มาสอนวิธีการทำปุ๋ยหมักให้กับทุกโรงเรียนที่มีโครงการอาหารกลางวัน...”

วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จฯ ไปทรงตรวจเยี่ยมโครงการส่งน้ำ และระบายน้ำบ้านโคกภูแว อ.ตากใบ จ.นราธิวาส ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการชลประทานกับเจ้าหน้าที่กรม ชลประทาน และ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต่างๆ สรุปได้คือ

“...สภาพพื้นที่ดินเปรี้ยวในบ้านโคกอิฐ และบ้านโคกใน เกษตรกรมีความต้องการจะปลูกข้าว ทางชลประทานได้จัดส่งน้ำชลประทานมาให้ ก็ให้พัฒนาที่ดินเปรี้ยวเหล่านี้ให้ใช้ประโยชน์ได้ และให้ประสานงาน กับชลประทาน จะต้องควบคุมระดับน้ำใต้ดินอยู่เท่าใด...”

“...ให้นำน้ำจืดจากโครงการมูโนะ มาใช้ล้างดินเปรี้ยวในพื้นที่ บ้านโคกกระท่อม โคกอิฐ-โคกใน และโคก ชุมบก ทั้งนี้เพื่อล้างดินเปรี้ยว แทนการปล่อยน้ำจืดลงคลองปู...”

“...ให้คลองระบายน้ำแยกจากโครงการคลองส่งน้ำและคลองระบายน้ำบ้านโคกภูแว ซึ่งมีพื้นที่น้ำร้าง เพื่อล้างดินเปรี้ยวสำหรับให้ราษฎรทำการเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา และเกษตรกรรมให้ได้ผลยิ่งขึ้น...”

“...ให้ศึกษาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการผันน้ำจากโครงการมูโนะ เข้ามายังโครงการส่งน้ำ และคลองระบายน้ำบ้านโคกกุแวง ซึ่งในฤดูแล้งมีน้ำต่ำมากไม่สามารถที่จะผันน้ำเข้าช่วยเหลือราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ โครงการดังกล่าวได้ ทั้งนี้ โดยการสร้างฝายทดน้ำที่ปากคลองส่งน้ำและคลองระบายน้ำบ้านโคกกุแวง หรือโครงการ หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ...”

“...ให้ศึกษาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการที่จะส่งน้ำจากโครงการคลองส่งน้ำและคลองระบาย น้ำบ้านโคกกุแวง เข้าไปเก็บไว้ในบ่อที่สร้างด้วยคันดินล้อมรอบที่บริเวณบ้านบางเตย ซึ่งเป็นจุดที่มีระดับน้ำสูงสุด นอกจากนี้ยังให้ศึกษาการผันน้ำจากคลองสุโหงปาดีมาเก็บกักไว้ในช่วงที่มีบ้านซึ่งจะนำน้ำย้อนออกมาใช้ช่วยราษฎร ในพื้นที่โครงการฯ ได้...”

วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และ ทรงมีพระราชดำริ สรุปได้ดังนี้

“...เพื่อดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาเรื่องดิน ให้สามารถนำมาใช้ปลูกพืชเศรษฐกิจได้ ควรพิจารณา ดำเนินการคือ...พิจารณาทางเลือกในการปรับปรุง ซึ่งมีการใช้วัสดุปรับปรุงดินที่มีประสิทธิภาพ ใช้น้ำชะล้างความ เป็นกรดของดินการใช้วิธีเขตเกษตรกรรมและการใช้พืชทนเปรี้ยว...ให้ทำแปลงทดลองให้สภาพเหมือนกับที่บ้าน โคกอิฐ-โคกโน และศึกษาการปรับปรุงดินให้เสร็จให้ได้ผลภายใน ๑ ปี และนำไปดำเนินการที่บ้านโคกอิฐ-โคกโน...”

“...ให้กรมปศุสัตว์นำเอากากปาล์มจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มศูนย์ฯ ไปทดลองวิจัยเลี้ยงสัตว์ โดยเน้น ไก่พื้นเมือง...”

“...โครงการนี้ดำเนินการสนองพระราชดำริแล้ว...”

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมี พระราชดำริกับอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน, ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง สรุปได้คือ

“...การยกร่องในการปลูกไม้ยืนต้นในดินเปรี้ยวให้เปิดหน้าดินออกก่อนแล้วขุดดินล่างมาเสริมบริเวณสันร่อง และนำหน้าดินเข้ามาอีกครั้งหนึ่งจะทำให้สันร่องปลูกพืชสูงขึ้น...”

“...การใช้น้ำชลประทานร่วมกับน้ำฝนในการปลูกข้าวนาปีของจังหวัดนราธิวาส เพื่อศึกษาปริมาณน้ำ ที่ต้องการในการปลูกข้าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดการใช้น้ำชลประทาน...”

“...ศึกษาการใช้ปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดินในพื้นที่พรุที่มีอินทรีย์วัตถุสูง จะช่วยให้พืชสามารถใช้ธาตุอาหาร ในโตรเจนและแร่ธาตุอื่นๆ ได้เพิ่มมากขึ้น...”

“...เรื่องการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดินกรดกำมะถัน ให้ดำเนินการศึกษาแปลงที่ ๑-๕ ตามที่กรมพัฒนาที่ดินเสนอ...”

ปี ๒๕๓๕

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริ กับนายผาสุก กุลละวณิชย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวสต์ ดังนี้

“...ให้ศึกษาขนาดของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มขนาดเล็กที่เหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูกโดยใช้แรงงานคน ไม่ต้องมีอุปกรณ์โดยอยู่ในพื้นที่ เพื่อจะสกัดน้ำมันดิบได้ทันทีไม่ต้องขนส่ง จากนั้นจึงขนน้ำมันดิบไปโรงงานแปรรูป อีกทอดหนึ่ง ซึ่งจะขนส่งได้สะดวกกว่าเก็บได้นานกว่าผลปาล์มทั้งหลาย...”

วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๕

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตะเหลียงอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ได้มีพระราชดำริกับเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. สรุปได้ดังนี้

“...ให้สำนักงาน กปร. ประสานงานกับพัฒนาชุมชนจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด ร่วมกันพิจารณาดำเนินงานเพื่อปรับปรุงภาวะโภชนาการเด็กให้ดีขึ้นไม่ใช่เฉพาะเด็กในศูนย์ฯ เท่านั้น แต่รวมถึงเด็กขาดสารอาหารในหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ด้วย และถ้าผู้ปกครองเด็กมีฐานะยากจน ก็ควรจะร่วมกันดูแลโดยไม่เก็บเงิน โดยให้นำเด็กมาเลี้ยงดูในศูนย์ฯ ซื้ออาหารเสริมให้เด็ก เช่น นมผงก็ควรซื้อในปริมาณมาก เพราะจะได้ราคาถูก และควรจัดทำเมนูที่มีคุณค่าทางอาหารสำหรับเด็กทุกวันด้วย...”

วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จฯ ไปทอดพระเนตร สภาพบริเวณลุ่มน้ำคลองน้ำจืด-คลองแหมแหม อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่พรุเสื่อมโทรม และมีน้ำท่วมขังเกือบทั้งปี สภาพดินเป็นกรด ไม่สามารถทำการเพาะปลูก ราษฎรไม่สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้ จึงได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับงานชลประทานให้พิจารณาวางโครงการก่อสร้างชุดคลองระบายน้ำ และอาคารบังคับน้ำ เพื่อช่วยระบบน้ำท่วมขังออกจากพื้นที่ป้องกันน้ำเค็มไม่ให้ไหลเข้าสู่พื้นที่ทำการเกษตร และเก็บกักน้ำจืดไว้ให้เกษตรกรใช้ทำการเพาะปลูก อุปโภค-บริโภค ได้ตลอดทั้งปี โดยมีพระราชดำรินี้

“...การพัฒนาพื้นที่พรุแหมแหมทั้งหมดนี้ จะได้ประโยชน์หลายอย่าง ช้างบนที่คลองแหมแหมเป็นน้ำกร่อย ถ้าทำโครงการแล้วทั้งหมดจะเป็นน้ำดี...ใช้การได้...คลองที่ขุดในพื้นที่พรุนี้จะเป็นอ่างเก็บน้ำจืดที่สำคัญ...และบางส่วนจะช่วยไม่ให้พรุแห้งช่วยป้องกันไฟไหม้...โครงการนี้จะเป็นโครงการคล้ายๆ บางนรา ควบคุมใหญ่ตรงนี้ทั้งกลุ่มควบคุมหัวท้ายคล้ายๆ หัวท้ายของบางนรา...เป็นโครงการบางนราย่อยส่วน...ราษฎรจะได้ประโยชน์...”

วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริกับนายชัยวัฒน์ ลิทธิสุขย์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สรุปได้ดังนี้

“...ให้แต่ละหน่วยทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายให้ชัดเจน เช่น ปลูกยางค่าปุ๋ยเท่าไร รายรับได้เท่าไร...”

“...การพัฒนาพื้นที่พรุแหมแหม เมื่อชลประทานพัฒนาแล้ว ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดูแลการเตรียมดินและการพัฒนาการเกษตร และการปรับพื้นที่ให้ใช้แรงงานในท้องถิ่น...”

วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้พระราชทานพระราชดำริกับ พล.อ.ต.กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการ กปร. เจ้าหน้าที่ชลประทาน และเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดังนี้

“...โครงการแก่งดินนี้เป็นเหตุผลอย่างหนึ่ง ต้องการน้ำสำหรับมาให้น้ำดินทำงาน ดินทำงานแล้วดินจะหายโกรธ อันนี้ไม่มีใครเชื่อ แล้วก็ทำที่นี้แล้วมันได้ผล ดังนั้นผลงานของเราที่ทำที่นี้เป็นงานสำคัญที่สุด เชื่อว่าชาวต่างประเทศเขามาดู เราทำอย่างนี้แล้วเขาก็พอใจ เขามีปัญหาแล้วเขาก็ไม่ได้แก้หาตำราไม่ได้...”

“...โครงการปรับปรุงดินเปรี้ยวควรดำเนินการต่อไป ในแง่ของการศึกษาทดลองและการขยายผลการทดลอง ต้องดูอย่างนี้ ทั้งดินเอาไว้ปีหนึ่งแล้วจะกลับเปลี่ยนหรือเปล่า เพราะว่าความเปรี้ยวมันเป็นชั้นดินที่เป็นซัลเฟอร์ (Sulfer) แล้วก็ถ้าเราเปิดไปมีน้ำ อากาศลงไปเป็นซัลเฟอร์ออกไซด์ ซึ่งซัลเฟอร์ออกไซด์เอาน้ำเข้าไปอีกที ไปละลายซัลเฟอร์ออกไซด์ก็กลายเป็นใสออกไซด์ลงไปก็เกิดกรด Sulfuric Acid แต่ถ้าสมมติว่าเราใส่อยู่ตลอดเวลา ชั้นดินที่เป็นซัลเฟอร์นั้นถูกกันไว้ไม่ให้โดนออกซิเจนแล้ว ตอนนี้อย่าเติม Acid โดยหลักการเป็นอย่างนั้น แต่หากว่าต่อไปในแปลงต่างๆ เพิ่มการทดลองอีก เมื่อได้ผลแล้วทั้งไถมันจะกลับไปสู่สภาพเดิมหรือไม่แล้วเมื่อความเป็นกรดเพิ่มขึ้นใหม่จะพัฒนาให้กลับคืนมาสู่สภาพนี้ได้ ต้องใช้เวลาอาจจะใช้เวลาสักปีเดียวดูสภาพว่าปีไหน ไม่ได้ใช้ดินมันจะเสื่อมลงไปเท่าไรแล้วจะกลับคืนมาเร็วเท่าไร...”

“...การขยายผลที่ทดลองที่นี้จะไปเป็นประโยชน์สำหรับที่อื่น...”

“...ควรดำเนินการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของงานทดลองปรับปรุงดินเปรี้ยว เพื่อให้ทราบถึงเงินทุนและรายได้ที่ได้รับ ชาวบ้านสามารถมาดูเป็นตัวอย่างได้...”

“...การจัดหาน้ำให้ศูนย์ฯ พิกุลทอง ควรพิจารณาก่อสร้างโครงการจัดหาน้ำให้ศูนย์ฯ พิกุลทองเพิ่มเติม เนื่องจากอ่างเก็บน้ำใกล้บ้านซึ่งเป็นแหล่งน้ำหลักที่ใช้สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฯ บางปีมีน้ำไม่พอใช้ จึงควรสูบน้ำคุณภาพดีจากแม่น้ำบางนราขึ้นไปช่วยเหลือ เพื่อเสริมกับน้ำจากอ่างเก็บน้ำใกล้บ้าน โดยสูบน้ำขึ้นจากริมฝั่งแม่น้ำบางนราแล้วส่งต่อโดยระบบท่อลงไปยังต้นคลองส่งน้ำที่ท้ายเขื่อนฯ ใกล้บ้าน ซึ่งจะช่วยให้กิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และพื้นที่บริเวณใกล้เคียงมีน้ำใช้อย่างเพียงพอตลอดปี...”

“...เมื่อมีการแก้ไขตามที่กล่าวมาแล้ว การใช้น้ำก็สามารถลดความเป็นกรดของดินจนสามารถปลูกพืชได้ผลดี แล้วให้ปล่อยทิ้งไว้เพื่อศึกษาว่า ถ้าเมื่อน้ำที่อยู่ในดินจะทำปฏิกิริยากับออกซิเจนแล้วทำให้เกิดกรดอีกหรือไม่ ถ้าเกิดกรดขึ้นมาอีกก็ให้แก้ไขใหม่ดูว่าจะใช้เวลานานเท่าใด...”

“...งานทดลองนี้เหมือนเป็นตำรา ควรทำเป็นตำราที่จะนำไปใช้ในพื้นที่ดินเปรี้ยวอื่นๆ ในพื้นที่อื่น อาจไม่ต้องการแบ่งเป็นแปลงย่อยเช่นนี้ คันดินที่สร้างเพื่อกั้นน้ำก็อาจจะใช้คลองชลประทานสร้างถนน สะพาน การศึกษาจึงต้องทำแบบนี้...”

“...ดูว่าการใส่ปุ๋ยครั้งเดียวปีแรกจะให้ประโยชน์ได้นานเท่าใด การใส่ปุ๋ยอย่างเดียวคงไม่เกิดประโยชน์มาก ต้องมีน้ำร่วมด้วย ปุ๋ยราคาไม่แพง แต่ค่าขนส่งแพงเกษตรกรลงทุนสูง และมีน้ำเกษตรกรก็สามารถปลูกพืชได้ตลอดมีปัญหาก็คือ เกษตรกรขาดแรงงานที่จะหว่านปุ๋ยด้วย...”

“...การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เมื่อปลูกพืชได้แล้วเอาไว้ให้ชาวบ้านได้เก็บชาวบ้านมักพูดว่า ทางราชการทำได้เพราะมีงบประมาณ ดังนั้นหน่วยงานราชการต้องทำเป็นตัวอย่างด้วย...”

“...เกษตรกรรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์แล้วทางราชการควรจะรวมเป็นกลุ่มทำงานด้วย...”

“...หาวิธีที่จะนำน้ำจากแม่น้ำบางนราเข้าเสริมในอ่างเก็บน้ำใกล้บ้าน...”

“...ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ปลุกหญ้าแฝกให้เป็นแถวตามขวางของระดับความชันของบ่อเลี้ยงปลาเพียงหนึ่งหรือสองแถว ก็น่าจะเพียงพอ แต่ให้ปลุกหญ้าแฝกชิดติดกันต่อเนื่องไป เพื่อให้หญ้าแฝกมีความหนาแน่นใช้เป็นตะแกรงกรองก้นสิ่งต่าง ๆ ไว้ได้ ...”

วันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริแก่นายชัยวัฒน์ สิทธิบุศย์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ บ้านโคกอิฐ-โคกใน ตำบลพร่อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส สรุปได้ดังนี้

“...เราเคยมาโคกอิฐ-โคกใน มาดูเขาชี้ตรงนั้นๆ เขาทำแต่ว่าเขาได้เพียง ๕ ถึง ๑๐ ถึง แต่ตอนนี้ได้ขึ้นไปถึง ๔๐-๕๐ ถึง ก็ใช้ได้แล้ว ต่อไปดินจะไม่เปรี้ยวแล้ว เพราะว่าทำให้เปรี้ยวเต็มที่แล้ว โดยที่ขุดอะไรๆ ทำให้เปรี้ยวแล้ว ก็ระบาย รู้สีกว่าวันวันเขาจะดีขึ้น อันนี้ก็เป็นชัยชนะที่ดีใจมากที่ใช้งานได้แล้ว ชาวบ้านเขาก็ดีขึ้น แต่ก่อนชาวบ้านเขาต้องซื้อข้าวกิน เดียวนี้เขามีข้าวอาจะขายได้...”

“...การนำผลการวิจัยจากโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ขยายผลมาสู่บ้านโคกอิฐ บ้านโคกใน โดยการพัฒนาพื้นที่จากที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ ให้สามารถปลูกข้าวได้ผลประสบความสำเร็จ ในการดำเนินการควรขยายผลต่อไปในพื้นที่ที่มีการชลประทานที่สมบูรณ์ เช่น บ้านโคกชุมบก คลองบางเตย โคกกระท่อม โคกยาง...”

“...พรุเราต้องเก็บไว้ เพราะมีความสำคัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ต้องห้ามไม่ให้บุกรุกเข้าไป คราวนี้เราทำโครงการที่โคกใน เขาจะบุกรุกเข้าไปไม่ได้อีกแล้ว เพราะจำกัดบริเวณเขา ในพรุเราก็ส่งเสริม เอาไม้พรุเพิ่มประสิทธิภาพ อย่างตามข้างทางนี้สวยมาก เห็นไม้ต่าง ๆ ไม้หลาวชะโอนก็มี...”

“...ควรกำหนดขอบเขตป่าพรุให้แน่นอน เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่อันจะทำให้สภาพแวดล้อมเสียหมด...”

“...พรุมีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ต้องห้ามไม่ให้บุกรุก...”

“...การพัฒนาที่ดินเปรี้ยว จำเป็นต้องมีการใช้น้ำชลประทานชะล้างความเป็นกรด และให้มีคลองระบายน้ำเปรี้ยวออกจากพื้นที่...”

ปี ๒๕๓๖

วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียนบ้านบางมะนาว อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ได้พระราชทานพระราชดำริ ดังนี้

“...เนื่องจากการก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละแห่งนั้น ใช้งบประมาณลงทุนเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรหาทางนำเด็กขาดสารอาหารในหมู่บ้านบางมะนาว และเด็กในละแวกหมู่บ้านใกล้เคียง เช่น บ้านปูลากาปะ เข้ามาดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้ให้ได้ สำหรับอุปกรณ์เครื่องเล่นของเด็ก ทั้งในร่มและกลางแจ้งที่มีอยู่ขณะนี้ส่วนใหญ่ชำรุดทรุดโทรม การปรับปรุงให้มีสภาพดีใช้งานได้เพื่อที่จะได้สนับสนุนกิจกรรมของเด็กในศูนย์ต่อไปด้วย...”

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมชมมัสยิด และทรงเยี่ยมเยียนผู้นำทางศาสนาของหมู่บ้านเขาคันทรง ได้มีพระราชกระแสรับสั่งว่า

“...ควรให้ความช่วยเหลือในด้านการปรับปรุงซ่อมอาคารศาลา ซึ่งมีสภาพชำรุดทรุดโทรมและคับแคบ ให้มีสภาพที่เหมาะสมกับผู้ป่วย และให้ดูแลเรื่องเงินเดือนสำหรับผู้ดูแลศาลาตันหยงศรัทธามัยด้วย...”

และได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาคันทรงใต้ พระราชทานพระราชดำริ สรุปได้ดังนี้

“...ให้ขยายอาคารศูนย์เด็กเล็กเพิ่มเติมให้เพียงพอกับเด็กที่มากขึ้นเรื่อยๆ อีกด้วย...”

และได้เสด็จฯ พระราชดำเนินเยี่ยมชมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งเดิมมีโครงการเลี้ยงไก่ไข่ โครงการเพาะเห็ด และโครงการปลูกพืชสวนครัว มีพระราชดำริ ความว่า

“...ให้ส่งเสริมการเลี้ยงเป็ดเทศ เพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันเพิ่มเติมสำหรับเด็กนักเรียนด้วย...”

วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จฯ ไปทอดพระเนตร โครงการโคกภูแว ตำบลพร่อน บริเวณพื้นที่ส่งน้ำชลประทานที่บ้านโคกอิฐ-โคกโน และบริเวณพื้นที่ขอบพรุที่อาคารบังคับน้ำบางเตย ๕ ในเขตโครงการลุ่มน้ำบางนรา จังหวัดนราธิวาส ในการนี้ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับงานชลประทาน งานพัฒนาที่ดิน แก่พล.อ.ต.กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี นายจุลนภ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการ กปร. นายสวัสดิ์ วัฒนายากร อธิบดีกรมชลประทาน นายชัยวัฒน์ สิทธิบุศย์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียด โดยสรุปดังต่อไปนี้

“...งานด้านการศึกษาพัฒนา ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริจัดทำแปลงสาธิตการแก้ปัญหาดินเปรี้ยวในบริเวณพื้นที่บ้านยูโย และบริเวณใกล้เคียง เพื่อให้ราษฎรเห็นรูปแบบการปรับปรุงคุณภาพดินเปรี้ยวให้สามารถเพาะปลูกได้...”

“...แต่ก่อนนี้เรามายืนตรงนี้ เห็นพื้นที่ที่เขาทำน้อยกว่านี้ แต่ว่าเป็นจุดที่เสียที่สุด...ใช้ได้นี้ ที่มาที่นี่ดีใจมาก ที่ทั้งเจ้าหน้าที่ทุกคนร่วมกันทำและชาวบ้านร่วมกัน ช่วยกันทำเห็นผล จึงต้องมาที่นี่ จะอธิบายได้...”

วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จฯ ไปโครงการพัฒนาพื้นที่พรุแฉะ ทอดพระเนตรคลองระบายน้ำ โครงการก่อสร้างที่ ๗ สำนักพัฒนาแหล่งน้ำ ๕ กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างงานระบบระบายน้ำและงานระบบส่งน้ำ ซึ่งประกอบด้วยคลองระบายน้ำพร้อมอาคารประกอบชุดลอกคลอง และสร้างถนนเลียบบคลองพร้อมอาคารประกอบปรับปรุงอาคารบังคับน้ำสร้างสถานีสูบน้ำ รวมทั้งสร้างระบบส่งน้ำโดยมีพื้นที่ได้รับประโยชน์ประมาณ ๔๐,๐๐๐ ไร่ ครอบคลุมเขตอำเภอปะนาเระ และอำเภอสายบุรี ของจังหวัดปัตตานี มีพระราชดำริ ความว่า

“...ให้นำผลการศึกษามาจากภายในศูนย์ฯ เกี่ยวกับการปรับปรุงดินไปดำเนินการปรับปรุงดินในพื้นที่พรุแฉะ เพื่อปลูกข้าว...”

“...น้ำเปรี้ยวมาอย่างไร น้ำจืดมาอย่างไร มีพื้นที่ไหนที่จะเปลี่ยนน้ำเปรี้ยวไปลงทะเล ไม่มายุ่งกับน้ำจืด...”

วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สรุปได้ดังนี้คือ

“...การศึกษาการเลี้ยงปลาน้ำกร่อยในศูนย์ฯ ให้ตั้งโครงการเลี้ยงปลาน้ำกร่อย เพื่อเป็นการทดลองภายในศูนย์ฯ ให้ศึกษาวิธีการเลี้ยงและการแก้ไข อันจะเป็นตัวอย่างที่ดีและมีประโยชน์มาก...”

“...การศึกษาหน้าตัดดินวิศวกรรมภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เนื่องจากดินพื้นที่พรุเป็นดินที่อ่อนไม่สามารถรับน้ำหนักได้ จำเป็นต้องมีการตอกเสาเข็ม ซึ่งชั้นดานที่เป็นหินแข็งจะอยู่ลึกมากอาจถึง ๔๐ ม. เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะชั้นดินในพื้นที่พรุ รวมทั้งความลึกของชั้นหิน จึงให้ชุดเจาะทำหน้าตัดดิน เพื่อไว้ใช้ศึกษาหน้าตัดดินในพื้นที่พรุอันจะเป็นข้อมูลสำคัญในด้านวิศวกรรม สำหรับงานก่อสร้างต่างๆ ในพื้นที่พรุ...”

“...การศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดินกรดกำมะถัน โครงการแก่งดิน ซึ่งมีพระราชดำริตั้งแต่ปี ๒๕๒๘ ให้เร่งดินให้เป็นกรดจัดจนไม่สามารถปลูกพืชเศรษฐกิจได้แล้ว จึงดำเนินการปรับปรุงบำรุงดินให้สามารถปลูกพืชได้ จากนั้นให้ทดลองทั้งพื้นที่นั้นไว้ไม่มีการใช้ประโยชน์ เพื่อติดตามดูว่า ความเป็นกรดจะเพิ่มขึ้นอีกหรือไม่

จากการดำเนินการศึกษาพบว่าเมื่อทิ้งดินไว้ ๘ เดือน ดินนั้นกลับเป็นกรดรุนแรงอีกดังเดิม จึงได้มีพระราชดำริเพิ่มเติม

“...ให้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงนี้ไปอีกนานๆ เพื่อติดตามดูว่าความเป็นกรดของดินจะอยู่ได้เท่าไร...”

“...ให้ปลูกหญ้าแฝกบนเขาสำนักป้องกันพังทลายของดิน เนื่องจากที่บริเวณเขาสำนักและอ่างเก็บน้ำเขาสำนักอยู่ทางด้านทิศใต้ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ซึ่งเกิดปัญหาดินถูกกัดเซาะพังทลาย จึงควรปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ดินดังกล่าว ที่บนเขาสำนักต้องไปปลูกแฝก ต้องไปดูเพราะว่าบนเขาสำนักไปชุดอะไรก็ทลายลงมา ถ้าปลูกแฝกสามารถช่วยป้องกันการพังทลายของดินได้มาก...”

ปี ๒๕๓๗

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๗

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ วัดพิกุลทอง ดังนี้

“...ในกรณีที่เจ้าหน้าที่โภชนาการพบเด็กขาดสารอาหารระดับ ๓ ควรจัดส่งเด็กเหล่านั้นไปพบแพทย์เพื่อตรวจหาสาเหตุทันที...”

ปี ๒๕๓๘

วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๘

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดังนี้

“...ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ควรจัดทำเอกสารงานวิจัยเชิงวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดของดินกรดกำมะถัน และงานวิจัยโครงการแก่งดิน ไว้เป็นรูปเล่ม เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการเสนอผลงานหรือรายงานผลการวิจัยที่ค้นพบ เผยแพร่ไปสู่ระดับนานาชาติ...”

ปี ๒๕๓๙

วันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จฯ พระราชดำเนินปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่ ณ หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ บ้านโคกไทร ตำบลโฆสิต อำเภอดงไผ่ จังหวัดนราธิวาส มีพระราชดำริ กับผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร และเจ้าหน้าที่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สรุปได้ดังนี้

“...ดอกดาหลาเป็นดอกไม้ที่มีความสวยงามให้ทำการศึกษารวบรวมและขยายพันธุ์ดาหลา...”

วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ มัสยิดบ้านเขาตันหยง ดังนี้

“...ให้จัดทำชั้นวางของที่เหมาะสมสำหรับการเก็บอาหารจำพวกข้าวสาร แป้ง และน้ำตาล เพื่อป้องกันความชื้น...”

วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริกับอธิบดีกรมชลประทาน ดร.พิสุทธิ์ วิจารณ์สรณ์ นายสมพล พันธุ์มณี และเจ้าหน้าที่โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง ณ อาคารบังคับน้ำบางเตย ๒ ตำบลบางขุนทอง อำเภอดงไผ่ จังหวัดนราธิวาส สรุปได้ว่า

“...ให้ขุดบ่อน้ำในบริเวณต้นคลองส่งน้ำเข้าพื้นที่ยู ๕ สาย ทั้ง ๒ ฝั่งคลอง เพื่อให้กักเก็บน้ำก่อนส่งน้ำเข้าพื้นที่ บ่อน้ำที่ขุดไม่ต้องมีขนาดใหญ่นัก โดยบ่อหนึ่งมีวิธีการป้องกันมิให้น้ำเปรี้ยวใช้หินปูนฝุ่นรองก้นบ่อและคาดด้านข้างบ่อ ก่อนปล่อยน้ำจืดลงในบ่อ อีกบ่อหนึ่งขุดตามปกติ ไม่ต้องคาดหินปูน...”

“...วิธีการขุดบ่อให้ขุดหน้าดิน ซึ่งเป็นดินดี ลึกประมาณ ๕๐ ซม. ไปใช้เสริมในพื้นที่ทำการเกษตร ส่วนชั้นที่มีสารประกอบกำมะถันให้ขุดแล้วขนไปทิ้ง โดยนำไปใช้เสริมคันดินกั้นน้ำบริเวณต้นคลองระบายน้ำเปรี้ยว...”

“...เก็บข้อมูลเปรียบเทียบคุณภาพน้ำของบ่อที่มีวิธีการป้องกันน้ำเปรี้ยว กับบ่อตรวจสอบว่าได้ผลดีอย่างไร...”

“...เมื่อได้ผลดี ให้ขุดบ่อตามวิธีการการดังกล่าวเป็นระยะๆ ต่อกันตลอดแนวคลอง เพื่อเก็บน้ำไว้ใช้...”

“...นำแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่เกี่ยวกับการใช้น้ำเพื่อการเกษตรมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่เป็นทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ดินเปรี้ยว...”

“...น้ำที่จะส่งออกจากพื้นที่ยูโยจะเป็นน้ำดีใช้ไปเจือจางความเป็นกรดในแม่น้ำบางนรา เพื่อเป้าหมายใช้ในการเกษตรของพื้นที่ดินเปรี้ยวบริเวณลุ่มน้ำบางนรา...”

“...การพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวบ้านโคกกระท่อม ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส มีน้ำชลประทานดีอยู่แล้ว แต่ดินเป็นดินเปรี้ยวเกษตรกรไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ขอให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดำเนินการพัฒนา ในลักษณะเดียวกับบ้านโคกอีฐ โคกโน...”

วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๙

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริกับผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร และเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ สนามบินนราธิวาส ดังนี้

“...ให้นำผลงานและการศึกษาวิจัยการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดของศูนย์ศึกษาไปใช้ในการพัฒนาบ้านยูโย...”

ปี ๒๕๔๐

วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริกับนายสวัสดิ์ กฤตราชนันต์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นายชัยวัฒน์ สิทธิบุศย์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ โรงเรียนบ้านเขาคันหยง สรุปได้คือ

“...ควรปลูกหญ้าแฝกรอบแปลงปลูกผักในพื้นที่ดินทรายจัด เพื่อรักษารูปแปลงผัก และความชื้นในดิน...”

วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริกับนายสมพงษ์ ปองเกษม อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายสมพล พันธุ์มณี ผู้อำนวยการกองประสานโครงการ ๔ และนายชัยวัฒน์ สิทธิบุศย์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ บ้านยูโย ต.บางขุนทอง อ.ตากใบ จ.นราธิวาส สรุปได้คือ

“...การพัฒนาดินเปรี้ยวบ้านยูโย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระทัยมาก ขอให้ทุกหน่วยงานร่วมกันพัฒนาให้ดี และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเสด็จฯ มาทอดพระเนตร...”

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จฯ ไปปฏิบัติพระราชกรณียกิจที่แปลงศึกษาและขยายพันธุ์ ดาหลา หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ ต.พร่อน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส มีพระราชดำริกับนายชัยวัฒน์ ลิทธิสุขย์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และนายชัยโรจน์ ธรรมรัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์ทดลองยางนราธิวาส สรุปได้ดังนี้

“...ให้ศึกษาปรับปรุงพันธุ์ดาหลาต่อไป และพยายามขยายพันธุ์ดาหลาขาวให้มากขึ้น...”

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำริกับนายสวัสดิ์ กฤตราชนันต์ ผู้อำนวยการจังหวัด นายสมพงษ์ ปองเกษม อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายสมพล พันธุ์มณี ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการ ๔ สำนักงาน กปร. ดร.สัญญาชัย กลิ่นพิกุล สำนักวิจัยและพัฒนา มอ. หาดใหญ่ และนายชัยวัฒน์ ลิทธิสุขย์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สรุปได้ ดังนี้

“...ให้พัฒนาโรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์มต่อไป เพื่อให้เป็นโรงงานต้นแบบในด้านการผลิต และการบริหารจะต้องดำเนินการในเชิงธุรกิจ จัดหาบุคลากร มีการฝึกอบรมบุคลากร ให้มีความสามารถดำเนินการเชิงธุรกิจต่อไปในอนาคตได้...”

“...ให้ศึกษาชนิดและพันธุ์ต่างๆ ของหม้อข้าวหม้อแกงลิง นำมาปลูกเป็นไม้ประดับใช้ประกอบอาหารและปลูกผักกูดน้ำ...”

วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จฯ พระราชดำเนินแปรพระราชฐานประทับแรม ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ ได้พระราชทานพระราชดำริ กับนายชัยวัฒน์ ลิทธิสุขย์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดังนี้

“...ชาวบ้านตอหลัง อ.ตากใบ จ.นราธิวาส ได้กราบบังคมทูลถึงการทำนาไม่ค่อยได้ผลเพราะดินเปรี้ยว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานเงินเพื่อเป็นทุนในการช่วยเหลือชาวบ้านดังกล่าว...”

ปี ๒๕๔๑

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรนิทรรศการผลผลิตทางการเกษตรวันลองกอง ณ หอประชุมจังหวัดนราธิวาส(หลังเก่า) อ.เมือง จ.นราธิวาส และทรงมีพระราชดำริกับ นายวิทย์รัตน์ กุญชร ณ อยุธยา นายสกล เพ็ชรมณี เจ้าหน้าที่กรมวิชาการเกษตร ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สรุปได้ดังนี้

“... การดำเนินงานเรื่องโรงงานปาล์มน้ำมัน น่าจะเริ่มกันใหม่อีกครั้งเพื่อรอฤดูกาลที่ออกมา นิคมสหกรณ์ฯ ต้องการขยายเป็นโรงงานขนาดใหญ่ แต่การขยายยังมีปัญหาอยู่มาก โดยเฉพาะการของบฯ ขยายคงจะยาก จึงไม่ควรขยาย ควรทำของเดิมที่มีอยู่ให้มีคุณภาพก่อน โดยเฉพาะการบริหารงานในโรงงาน ควรทำเป็นธุรกิจมากกว่าราชการ การอบรมเกษตรกรก็ควรมองในระยะยาว...”

“...การทำทฤษฎีใหม่ สัดส่วนแค่นั้นขึ้นอยู่กับแต่ละภูมิภาค ไม่มีการกำหนดตายตัว...”

“...ต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิง ให้ศึกษารวบรวมพันธุ์ และขยายพันธุ์ให้มากขึ้นควรเพาะเป็นพืชเศรษฐกิจ แล้วนำมาใช้ประโยชน์ทางด้านประกอบอาหาร และเป็นไม้ประดับนำไปทดลองปลูกในสวนจิตรลดา...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทาน พระราชดำริ ณ มัสยิดบ้านเขาคันทรง สหกรณ์เขาคันทรง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาคันทรง และโครงการ แพนมพระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ ความว่า

“...ให้ขยายอาคารให้เพียงพอกับจำนวนเด็กที่เพิ่มมากขึ้น...”

“...ให้เลี้ยงแพนหม เนื่องจากแพนหมมีคุณค่าทางโภชนาการ สามารถเป็นอาหารเสริมให้บุตรหลาน ในครอบครัวได้...”

วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๑

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทาน พระราชดำริ ณ วัดพระพุทธ และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็กบ้านยูโย หมู่ที่ ๑ ตำบลบางขุนทอง อำเภอ ตากใบ จังหวัดนราธิวาส

“...ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านยูโย ควรทำในที่เดิม ไม่ควรย้ายไปยังสถานที่ใหม่เพราะจะเป็นการสิ้นเปลือง ควรสำรวจ และทำในสถานที่เดิมให้ดีขึ้นกว่าเดิมจะดีกว่า...”

ปี ๒๕๕๒

วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๒

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ โครงการระบายน้ำบางนรา ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คงจะปลื้มใจที่ราษฎรปลูกข้าวได้ผลดี ทุกวันที่ทั่วโลกช่วยกันก่อสร้าง อาหาร ทุกส่วนราชการควรช่วยกันทำงาน โดยกลับไปทำหน้าที่ วันนี้จะโทรศัพท์รายงานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว...”

“...ให้ขยายพื้นที่ปลูกข้าวที่บ้านตอหลังและบ้านทรายขาวให้มากขึ้น...”

วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๒

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ หมู่ที่ ๔ ตำบลโฆษิต อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ความว่า

“...ให้ช่วยปรับปรุงพื้นที่สาธารณะหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ โดยจัดการดินและน้ำให้สมาชิกใช้ ประโยชน์ในการทำนาต่อไป และขอให้ใช้นายบุญมี วงศ์เชื่อนแก้ว สมาชิกโครงการหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ เป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรแบบผสมผสาน โดยให้เกษตรกรจากที่อื่นมาดู เช่น จากบ้านเนินธัมมัง จังหวัด นครศรีธรรมราช บ้านท่านหญิงฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดอื่น ๆ...”

“...ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองช่วยปรับปรุงพื้นที่จัดการดินและน้ำให้สมาชิกใช้ประโยชน์ได้ดี ต่อไป...”

วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๒

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริ ณ วัดโตะโมะ ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุคริพ จังหวัดนครราชสีมา

“...ให้ส่วนราชการต่างๆ ร่วมกันดำเนินการช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำบางนรา ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการถูกขโมยเครื่องสูบน้ำของทางราชการ และถูกศาลสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหาย โดยให้ทำการฟื้นฟูการทำเกษตรในพื้นที่โครงการโดยเร็ว และได้พระราชทานเงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท แก่ผู้แทนกรมชลประทานเพื่อนำไปช่วยเหลือราษฎรที่ประสบปัญหาในเบื้องต้น ส่วนในระยะต่อไปหากมีกิจกรรมเร่งด่วนขอให้ทาง กปร. สนับสนุนก่อนที่จะหน่วยงานอื่นๆ จะเข้ามารองรับในระยะยาวได้...”

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๒

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริ ณ บริเวณนิคมสร้างตนเองศรีสาคร ตำบลกาหลง อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

“... พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพอพระทัย ที่นิคมฯ ได้ดำเนินการโครงการนาข้าวขั้นบันได...”

“...ควรขยายพื้นที่ทำนาให้มากขึ้นเพราะที่นิคมฯ มีนํ้ามาก หากทำเพียงเล็กน้อยนํ้าจะมากินข้าวในแปลงนาหมด และดีใจมากหากจะมีการขยายพื้นที่ทำนา...”

วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๒

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริ ณ บ้านดาฮง หมู่ที่ ๔ ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

“... พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดการทำนา ในหมู่บ้านนี้มีพื้นที่ทำนาอยู่เท่าไร และมียุ่งเก็บข้าวไว้ได้นานหรือไม่ อยากจะขยายพื้นที่ทำนาในหมู่บ้าน...”

วันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๒

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชดำริน บ้านคลองระ หมู่ที่ ๓ ตำบลบาเราะใต้ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

“...ให้ประสานและร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกไปตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ราษฎรร้องเรียนว่าทำนาและเลี้ยงปลาไม่ได้ เพราะน้ำในคลองชลประทานเป็นน้ำเปรี้ยว...”

“...ให้ศูนย์ฯ พิกุลทอง ดำเนินการส่งเสริมอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยทำการฝึกอบรมฯ ราษฎรบ้านคลองระ หมู่ที่ ๓ ตำบลบาเราะใต้ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส รวม ๑๑ ราย...”

วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๒

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชดำริน พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...ให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีสวนพฤกษศาสตร์สำหรับรวบรวมพันธุ์ไม้ประจำถิ่นเพื่อการศึกษา การนันทนาการ และการท่องเที่ยวของประชาชน อย่างเช่นที่จังหวัดเชียงใหม่ มีสวนพฤกษศาสตร์ที่อำเภอแมริม...”

“...เก็บน้ำและตรวจสอบคุณภาพน้ำด้วย...”

วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชดำริน พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...สวนพฤกษศาสตร์ในภาคใต้จะเป็นแหล่งรวมพันธุ์ไม้และพันธุ์กรรมพืชในภาคใต้เป็นท่อนุรักษ์ และ

พัฒนาพันธุ์ไม้ และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ การจัดสร้างสวนพฤกษศาสตร์ในภาคใต้บริเวณป่าเขาตันหยง และบริเวณป่าเขาสำนัก อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส น่าจะเป็นสถานที่ที่เหมาะสม เพราะอยู่ไม่ไกลจากชุมชนเมืองนราธิวาส มีพันธุ์ไม้ขึ้นอย่างอุดมสมบูรณ์ รวมทั้งอยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมสายหลัก เป็นการสะดวกต่อผู้ที่สนใจและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่มาเยี่ยมชม แต่อย่าทำให้ราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อน และหากมีความจำเป็นต้องใช้ที่ดินที่ราษฎรครอบครองอยู่ควรจ่ายค่าชดเชยด้วยความเป็นธรรม และเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย และไม่ควรก่อสร้างอาคารสิ่งปลูกสร้างมากเกินไป หรือขัดกับสภาพแวดล้อม... ”

ปี ๒๕๔๓

วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๓

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริ ๓ ข้อแก่น้ำใกล้บ้าน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง นราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

“...ควรจะดำเนินการจัดสร้างโครงการสวนพฤกษศาสตร์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ ทั้งพันธุ์ที่ขึ้นในป่า และพันธุ์ไม้ที่ปลูกในอ่างเก็บน้ำ...”

วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๓

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บ้านคลองแระ ตำบลบาเร๊ะใต้ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ได้มีพระราชดำริ กับนายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ผู้ช่วยเลขาธิการสำนักพระราชวัง ความว่า

“... การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมราษฎรได้เห็นตัวอย่างของราษฎร ๑๑ ราย ที่ประสบความสำเร็จในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม จึงได้มีการรวบรวมรายชื่อ และขอสมัครเพื่อปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพิ่มอีก จำนวน ๓๖ ราย...”

วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๓

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ไปยังหมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ ได้มีพระราชดำริกับ ท่านผู้หญิง จรุงจิต ทีชะระ ความว่า

“...ควรปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เช่น แกลดิโอลัส และฟิคัส...”

วันที่ ๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๓

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ วัดพระพุทธ ตำบลพร่อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส มีพระราชดำริ ดังนี้

“...ให้ผอ.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ หรือผู้แทน ตามเสด็จฯ ทุกครั้งที่ทรงงานในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส...”

วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๓

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนิน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส มีพระราชดำริกับอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นายชัยวัฒน์ สิทธิบุศย์ และผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดังนี้

“...พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริและสนพระทัยเกี่ยวกับการใช้น้ำมันปาล์มทดแทนน้ำมันดีเซล และ การใช้น้ำมันปาล์มผสมน้ำมันดีเซล เพื่อใช้กับเครื่องจักรกลเกษตร และผลิตเป็นไบโอดีเซล ใช้ทดแทนน้ำมันดีเซลกับรถยนต์ โดยการทดลองทำในเชิงธุรกิจในลักษณะสถานที่จำหน่าย และมีพระราชประสงค์จะสนับสนุนโครงการนี้เป็นการส่วน พระองค์...”

“...ควรลองทำในเชิงธุรกิจ โดยทำเป็นสถานีจำหน่ายในสหกรณ์การเกษตรอ่าวลึก...”

“...ควรเสนอโครงการวิจัยการใช้น้ำมันปาล์มแทนน้ำมันดีเซลต่อมูลนิธิชัยพัฒนา...”

“...ให้พิจารณาขยายกิจการ การแปรรูปน้ำมันปาล์มไปสู่ผู้ประกอบการในเชิงธุรกิจ และควรมีการวิจัยเชิงธุรกิจของ การผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูป...”

“...ให้เพิ่มผู้ดูแลเด็กให้มากกว่าเดิม และควรเสนอแนวทางเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริ ณ ฟาร์ม ตัวอย่างบ้านจาเราะสโตร หมู่ที่ ๕ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...ควรจัดทำระบบบัญชีแสดงให้เห็นชัดเจนว่ามีการลงทุนอะไร รวมทั้งการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ จากภาครัฐ (ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ) เพื่อที่จะได้นำมาพิจารณาถึงจำนวนเงินที่ลงทุนไปจะเหมาะสมกับสิ่งที่ได้มาหรือไม่ รวมถึงองค์การอื่นๆ ที่สนใจจะศึกษา เพื่อนำไปทำตามอย่างบ้าง...”

“...มีพระราชกระแสรับสั่งถามถึงแหล่งงบประมาณว่านำมาจากแหล่งไหนบ้าง และในระยะต่อไปอาจต้องผ่องถ่าย ให้เอกชนหรือองค์กรการกุศลเข้ามาร่วมดำเนินการ...”

วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๓

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ บ้านปลักปลา ตำบลโฆมิต อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ได้มีพระราชดำริ กับ นายชัยวัฒน์ สิทธิบุศย์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และนายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ผู้ช่วยเลขาธิการ สำนักพระราชวัง

“...ให้พัฒนาพื้นที่บ้านปลักปลา ตำบลโฆมิต อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ทาง การเกษตร...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ติดตามการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันได้มีพระราชดำริกับ นายอภิชาติ จงสกุล รองผู้อำนวยการศูนย์ศึกษา การพัฒนาพิกุลทองฯ

“...ให้ส่งเสริมการใช้ดินอินทรีย์ ทำปุ๋ยหมักในแปลงเกษตรอาหารกลางวันโรงเรียนบ้านค่าย...”

ปี ๒๕๔๔

วันที่ ๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๔

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ณ ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส มีพระราชเสาวนีย์กับผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ดร.จรัญธาดา กรรณสูตร และผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ

“...ให้ขยายพันธุ์กุ่มก้ามกรามปล่อยตามแหล่งน้ำ...”

“...ให้ทดลองเลี้ยงนกกระจาบ...”

วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๔

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานพระราชดำริ ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...ให้จัดหาพื้นที่ในการจัดตั้งสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และการอนุบาลสัตว์น้ำ เพื่อปล่อยลงสู่ทะเล ในบริเวณ จังหวัดนราธิวาส ถึงจังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะในเขตบริเวณที่ทำการประมงชายฝั่งของกลุ่มชาวประมง พื้นบ้านที่มีปัญหา...”

“...จัดทำปะการังเทียม ให้เกิดเป็นแหล่งชุมชนและที่อยู่อาศัยของปลา...”

“...จัดให้มีกลไกของรัฐในการดูแลรักษาในระยะ ๓-๕ กม. จากฝั่งโดยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในการป้องกัน และกำหนดมาตรการดูแล และจับกุมให้เป็นตามกฎหมาย...”

วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๔

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานคำแนะนำ ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...สมควรที่จะจัดให้มีสถานีวิจัยและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำขึ้นเพื่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และปล่อยลงสู่ทะเล เพื่อเป็นการฟื้นฟูธรรมชาติ และให้มีการฝึกอบรมราษฎรบริเวณใกล้เคียงให้มีความรู้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์และ อนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ...”

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ณ แปลงนาปลาสด หมู่บ้านปลัสต์ว์-เกษตรมูโนะ หมู่ที่ ๓ ตำบลโฆษิต อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เสด็จพระราชดำเนินแปลง นาปลาสด และมีพระราชเสาวนีย์กับ ดร.จรัญธาดา กรรณสูตร ผู้เชี่ยวชาญกรมประมง

“...ให้ดำเนินการต่อไป โดยให้จ้างงานราษฎรเข้ามาร่วมทำการเลี้ยงปลาและทำนา...”

วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๔

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินอ่างเก็บ น้ำใกล้บ้าน ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส มีพระราชเสาวนีย์กับผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการ พัฒนาพิกุลทองฯ

“...มีขยะและสิ่งปฏิกูลในอ่างเก็บน้ำใกล้บ้าน ให้ช่วยกันดูแล และให้ความรู้แก่ชาวบ้าน...”

ปี ๒๕๔๕

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๕

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริ ณ โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านยูโยอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

“...ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรที่เป็นเจ้าของที่ดินให้เกิดความมั่นใจในการ ประกอบอาชีพเกษตรในพื้นที่โครงการ พร้อมกับให้สาธิต ให้ชาวบ้านดู รวมทั้งจัดระบบกลุ่ม ระบบการจับจองสิทธิ ในที่ดิน ระบบน้ำ และระบบพืช เพื่อให้ตรงกับความต้องการของชาวบ้าน...”

และมีพระราชดำริ ณ หมู่บ้านโคกใน ซึ่งเป็นศูนย์สาขาที่ ๔ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ

“...ให้ตีกรอบการดำเนินงานให้เห็นรูปธรรม โดยประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านทราบ เห็นด้วยตา ทำด้วยมือ และฟังด้วยหู จับมือมาทำ...”

วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๕

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริ ณ วัดพระพุทธ ตำบลพร่อน อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา

“...ควรจัดเก็บและติดตามข้อมูลเรื่องดิน น้ำ และอื่นๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อพิจารณารูปแบบในการช่วยเหลือราษฎรอย่างเป็นระบบต่อไป ซึ่งคงจะต้องใช้เวลา...”

วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๕

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริ ณ วัดชนาราม บ้านไทยสุข หมู่ที่ ๘ ตำบลลาโละ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

“...น่าจะมีแกนอาสาของคลินิกต่างๆ ในระดับท้องถิ่นเพื่อจะได้ติดตามโครงการนี้ได้อย่างต่อเนื่องหลังจากที่ส่วนราชการได้เข้ามาให้บริการแล้วกลับไป...”

วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๕

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำริ ณ บ้านกาหลง หมู่ที่ ๑ ตำบลกาหลง อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

“...ให้ดำเนินการโครงการส่งเสริมด้านการเกษตร เช่น การทำนาข้าวแบบขั้นบันได จัดตั้งธนาคารข้าวส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ปลูกไม้สีสุก ปลูกหวาย และการเลี้ยงปลาเพื่อเป็นแหล่งอาหารโปรตีน...”

ปี ๒๕๔๖

วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๖

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไป ณ อาคารพิรุณกนก ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิรุณทองฯ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส มีพระราชดำริกับเลขาธิการ กปร. ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิรุณทองฯ และเจ้าหน้าที่ กปร. ดังนี้

“...การทำให้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โภชนาการ โดยให้นำผลการศึกษาที่บ้านอมก๋อยนำมาปรับประยุกต์ใช้ร่วมกัน...”

“...ติดตามสภาพความเป็นอยู่ของราษฎร บ้านปูลากาปีะ กลุ่มปักผ้า ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส...”

เสด็จพระราชดำเนินแปลงทฤษฎีใหม่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิรุณทองฯ มีพระราชดำริกับเลขาธิการ กปร. ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิรุณทองฯ และเจ้าหน้าที่ กปร.

“...ให้หากิจกรรมสำหรับขยายผลให้กับเกษตรกรในลักษณะทฤษฎีใหม่ โดยให้เกษตรกรมีงานทำตลอดทั้งปี...”

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๖

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำริ ณ สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบ พระชนมพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...ให้นำอดีตเด็กขาดสารอาหารที่ได้รับการดูแลจนมีภาวะโภชนาการอยู่ในระดับปกติ และปัจจุบันเรียนอยู่ในชั้นมัธยม เข้ามาช่วยในการฝึกอบรมและเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้ปกครอง และเด็กขาดสารอาหารต่อไป...”

และได้พระราชทานพระราชดำริ กองพันทหารราบที่ ๓ กรมทหารราบที่ ๕ ค่ายสิรินธร จังหวัดปัตตานี

“...ควรพิจารณาหาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น...”

วันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๖

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชวินิจฉัย ณ เรือนที่ประทับโป่งแดง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

“...ให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้เข้าร่วม ดำเนินการแบบบูรณาการ เพื่อให้การดำเนินการจัดสร้างสวนพฤกษศาสตร์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และทรงรับที่จะเสด็จฯ ไปทรงเปิดสวนพฤกษศาสตร์ที่จังหวัดนราธิวาส ในปี พ.ศ.๒๕๔๗...”

วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๖

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำริ โครงการพัฒนาพื้นที่พรุแหมะอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านป่าทุ่งหมู่ที่ ๔ ตำบลบางเก่า อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

“...ให้พิจารณาดำเนินการให้ความช่วยเหลือในเรื่องระบบจำหน่ายไฟฟ้าและรถไถให้แก่ราษฎรด้วย...”

วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๖

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานพระราชดำรินามว่า ตามพระราชดำริ บ้านโคกปามาปือซา หมู่ที่ ๕ ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...ที่ดินจำนวนประมาณ ๒,๐๐๐ ไร่ ติดแม่น้ำบางนรา ซึ่งเป็นนาร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ เนื่องจากขาดแคลนน้ำ สรุปความว่า ดินหน้าฝนอีกหน่อย ชาวบ้านไม่ทิ้งที่นาง่าย ๆ การที่ชาวบ้านไม่ทำนา น่าจะมีอะไรสักอย่าง ที่ดินตั้ง ๒,๐๐๐ ไร่ น่าเสียดายถ้าจะทิ้งโดยไม่ทำประโยชน์...”

“...ให้หาปลาเกลือ (ปลาหลวงชมพู) มาเลี้ยงที่ฟาร์มตัวอย่างฯ ถ้าฟาร์มนี้เลี้ยงไม่ได้ให้ไปเลี้ยงอีกฟาร์มหนึ่ง...”

“...น่าจะหาต้นหลาวชะโอนมาปลูก...”

“...หน้าฝนน้ำจะมีมากน่าจะหาวิธีเก็บน้ำใช้ ซึ่งฝนจะตกมาในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม...”

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๖

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำรินามว่า โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐ บ้านใหม่ หมู่ที่ ๕ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ พิจารณา ส่งเสริมอาชีพการเกษตรหรืออุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ราษฎรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ และหมู่บ้านชายทะเลที่ประสบปัญหาเรื่องทุพโภชนาการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เนื่องจากเดิมราษฎรหมู่บ้านชายทะเลประกอบอาชีพทำการประมง ต่อมาปริมาณสัตว์น้ำมีจำนวนลดลง การประกอบอาชีพประมงจึงทำได้ไม่เต็มที่ ทำให้ขาดแคลนรายได้ ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของราษฎร และเกิดปัญหาทุพโภชนาการเพิ่มมากขึ้น...”

“...ให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศ เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนให้แก่นักเรียนและประชาชน โดยจะพิจารณาจัดหาคอมพิวเตอร์มาให้ และให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ รับผิดชอบการดำเนินงาน...”

“...ให้พิจารณาจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์การศึกษาเกี่ยวกับการปลูกหญ้าแฝก ให้เป็นหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน...”

“...ให้นักเรียนจัดทำบัญชีฟาร์มในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๐...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ โรงเรียนศิริราษฎร์รังสฤษฎ์ บ้านสันศิริ หมู่ที่ ๓ ตำบลกาหลง อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

“...ให้จัดทำโครงการปลูกหญ้าแฝกในโรงเรียนและให้ดำเนินการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน...”

“...ให้ดูแลเรื่องงานขยายผลบริเวณหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ และหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง ที่ประสบปัญหาเรื่องทุพโภชนาการและรายได้...”

ปี ๒๕๕๗

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๗

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ โรงเรียนบ้านหัวเขา ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...ให้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงพื้นที่นาร้างที่อยู่ใกล้เคียงให้สามารถปลูกข้าวได้ โดยใช้ปุ๋ยพืชสดช่วยในการปรับปรุงดิน...”

“...ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ทดลองพัฒนาปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ข้าวซ้อมมือแบบสุญญากาศ และพิจารณาถึงข้อดี ข้อเสีย ความชื้นที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว...”

“...ให้พิจารณาขยายกลุ่มข้าวซ้อมมือให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น...”

และได้พระราชทานพระราชดำริ ณ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...ให้ศูนย์พิกุลทองฯ ช่วยเหลือทางวิชาการให้แก่กลุ่มเกษตรกรในการวัดความชื้นในเมล็ดข้าวและเก็บข้อมูลทางวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสีข้าว โดยให้จัดทำเป็นสูตรแก่กลุ่มเกษตรกร...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชเสาวนีย์ บ้านปาฆาปือซา ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...ให้จัดทำบัญชีฟาร์ม เพราะชาวบ้านเวลาให้ทำอะไรไม่จด ไม่เขียน ตอนหลัง อบต. ทำบัตรค่าอาหารนักเรียนก็ไม่ได้ทำ จึงให้ทำเพื่อให้เกิดความโปร่งใส... และให้ทุกคนรอบครัวใช้น้ำบางนรา ทำบัญชีฟาร์ม...”

วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๗

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานพระราชดำริน พระตำหนัก ทักษิณราชนิเวศน์ จังหวัดนราธิวาส

“...ให้ดำเนินงานโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการฟาร์มตัวอย่าง ขึ้น ณ บริเวณหมู่บ้านรอตันบาตู หมู่ ๗ ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยให้จัดซื้อที่ดินว่างเปล่า มาทำการจัดสรรแบ่งแปลง และจัดสร้างหมู่บ้านเพื่อทำการช่วยเหลือครอบครัวราษฎรผู้ประสบเคราะห์กรรม จากการกระทำของผู้ก่อความไม่สงบใน ๓ จังหวัดภาคใต้...”

วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๗

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้มีพระราชดำริ วัดตันติการาม บ้านตอหลัง ตำบลตันหยงลิมอ อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส

“...ให้จัดหาแหล่งน้ำให้แก่ราษฎร เพื่อใช้ในการอุปโภค-บริโภค และการเกษตร รวมทั้งให้ดำเนินการพัฒนาอาชีพแก่ราษฎร โดยจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพบ้านตอหลัง จัดทำโครงการฟาร์มตัวอย่างขึ้นในพื้นที่บ้านตอหลัง และให้พิจารณาจัดทำโครงการเลี้ยงปลากระชังในกระชังให้แก่ราษฎรบ้านตอหลัง...”

วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๗

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานพระราชดำริ โครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านบาลูกากาปัส หมู่ ๑ ต.เอราวัณ อ.แว้ง จ.นราธิวาส

“...โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ สร้างงานให้คนทำ เป็นแหล่งผลิตอาหาร และขอให้ทุกคนช่วยกันรักษาความเป็นป่าที่สมบูรณ์ และควรส่งเสริมการปลูกเงาะน้ำตาลกรวด ให้น้ำไก่อปาล์วยืนต้นสุทธรมชาติ ส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์น้ำ ส่งเสริมการเลี้ยงผึ้ง และหากดำเนินการได้ดีแล้ว ก็จะมีคนเข้ามาดูมาศึกษา จะเป็นประโยชน์มาก...”

“...สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถพระราชทานพระราชดำริให้จัดหาแหล่งน้ำให้แก่ฟาร์มตัวอย่างและส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่ได้เรียนรู้วิธีการดูแลเลี้ยงแพะ รวมถึงการบริโภคนมแพะอีกด้วย...”

วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๗

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานพระราชดำริ ฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่๙ บ้านสะเนะ หมู่ที่ ๑ ตำบลเรียง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

“...ให้จัดหาแหล่งน้ำให้แก่ฟาร์มตัวอย่างและส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่ได้เรียนรู้วิธีการดูแลเลี้ยงแพะ รวมถึงการบริโภคนมแพะอีกด้วย...”

ปี ๒๕๔๘

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๘

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ ณ แปลงนายสมโชค ลำราญ หมู่ที่ ๓ บ้านโคกอิฐ ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

“...ครูที่โรงเรียนวัดพระพุทธ ส่วนใหญ่มาบรรจุใหม่ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำโครงการเกษตรอาหารกลางวัน จึงขอให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ไปช่วยสนับสนุน และให้คำแนะนำทางด้านวิชาการด้วย...”

วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๘

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำริ ณ บริเวณนิทรรศการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

“...ได้พบว่าสุปุดามีสารที่อาจก่อให้เกิดโรคมะเร็งได้ ควรจะมีการศึกษาทดลองให้ชัดเจน เพราะอาจมีผลกระทบต่อคนที่ดำเนินการได้...”

“...ว่าเมืองไทยเลี้ยงแพะไม่สะอาด อาหารแพะไม่มีคุณภาพและไม่สะอาด ทำให้สัตว์ตาย และให้จัดหาแพะตัวเมียจากบังคลาเทศพันธุ์แบล็คเบงกอล จำนวน ๑๐ ตัว สำหรับนำมาเป็นแม่พันธุ์...”

วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๘

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำริ ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ค่ายสิรินธร

“...มีหลายฝ่ายทั้งโรงพยาบาล สาธารณสุข และเจ้าหน้าที่โภชนาการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เข้าไปดำเนินงานแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการ โดยมีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน แต่ภาวะโภชนาการของเด็กยังไม่ดีขึ้น...”

วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๘

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริ ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านเขาคันทรง

“...ควรติดมุ้งลวดเพื่อป้องกันแมลงเวลาทำครัว...”

และมีพระราชดำริ ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านบางมะนาว ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

“...เนื่องจากน้ำมันแพง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ควรสอนชาวบ้านให้ชาวบ้านมาเรียนรู้เกี่ยวกับไบโอดีเซล และควรขยายการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไบโอดีเซล...”

วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๘

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานพระราชดำริ ณ โครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ บ้านโคกไร่ใหญ่ หมู่ที่ ๓ ตำบลสุไหงปาดี อำเภอสุไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส

“...ให้ดำเนินงานโครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าไผ่ ตำบลตันหยงลิมอ อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ตามที่พลเอก ณพล บุญทับ รองสมุหราชองครักษ์ได้กราบบังคมทูลรายงานเพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนต่อไป...”

วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๘

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานพระราชดำริ ณ วัดลำเกาะเขย ตำบลท่าข้าม อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี

“...ควรปลูกหวายในพื้นที่ป่าไม้ การปลูกหวายจะช่วยมูลนิธิสืบนาคะในการนำมาใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ควรดำเนินการปลูกต้นดาหลา และทำการเลี้ยงห่านในฟาร์มด้วย...”

วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๘

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระราชทานพระราชดำริ ณ โครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านลุตง อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี

“...ให้กรมชลประทานพิจารณาจัดหาน้ำให้กับพื้นที่ฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตำบลแป้น อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี...”

“...โครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านครองชีพ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง ชาวบ้านจะมารับจ้างและเรียนรู้ในฟาร์มแล้วนำความรู้กลับไปทำที่บ้าน...”

“...ในทางการแพทย์ นมแพะดีกว่านมวัว ไม่มันเกินไปเหมาะสำหรับคนแก่จะได้แคลเซียม...”

“...พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงงานที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จังหวัดเพชรบุรี ที่นั่นดินเสีย ชาวบ้านใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช ทำให้ดินเสีย ชาวบ้านรู้ว่าถ้าเอาอะไรต่ออะไรมาจะมีผลร้าย...”

“...ที่ดินที่ใช่ไม่ได้จะนำมาทำโครงการฟาร์มตัวอย่าง และไม่ให้ราษฎรเดือดร้อน...”

“...ที่โครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านลุตง รับสมาชิกปักผ้าและทอผ้าด้วย...”

ปี ๒๕๔๙

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๙

สำนักพระราชพิธีการได้มีหนังสือที่ รล ๐๐๑๐.๑/๙๔๙ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ความว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริ

“...ให้จัดตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พื้นที่ตำบลบางเขา อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี เพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ได้มีแหล่งจ้างแรงงาน แหล่งผลิตอาหารและให้ความรู้ด้านการเกษตรที่ถูกต้อง...”

สำนักพระราชพิธีการได้มีหนังสือที่ รล ๐๐๑๐.๑/๙๕๐ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ความว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริ

“...ให้จัดตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บริเวณหมู่ที่ ๖ และหมู่ที่ ๘ ตำบลแป้น อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ได้มีแหล่งจ้างแรงงาน แหล่งผลิตอาหารและให้ความรู้ด้านการเกษตรที่ถูกต้อง...” (สำนักงาน กปร., ๒๕๔๙)

สำนักพระราชพิธีการได้มีหนังสือที่ รล ๐๐๐๕.๕/๙๕๐ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ความว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริ

“...ให้จัดตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตำบลตาสีไยร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นการช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ใกล้เคียงให้มีแหล่งจ้างงาน แหล่งผลิตอาหารและให้ความรู้ด้านการเกษตรที่ถูกต้อง...”

วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๙

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชเสาวนีย์ให้จัดตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าไผ่ ตำบลตันหยงลิมอ อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส เพื่อเป็นการช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ใกล้เคียงให้มีแหล่งจ้างแรงงาน แหล่งผลิตอาหาร และให้ความรู้ในด้านการเกษตรที่ถูกต้อง ตามหนังสือสำนักพระราชพิธีการที่ รล ๐๐๑๐.๑/๒๓๕๖ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๙

วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๙

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง มีพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่๙ ตามหนังสือสำนักพระราชพิธีการ ที่ รล ๐๐๑๐.๑/๒๖๑๒ ณ พื้นที่บ้านโคกโก หมู่ที่ ๒ ตำบลโต๊ะเต๊ะ อำเภอ สุโงปาดิ จังหวัดนราธิวาส เพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ได้มีแหล่งจ้างแรงงานแหล่งผลิตอาหารและให้ความรู้ด้านการเกษตรที่ถูกต้อง

วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๙

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำริ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส

“...ให้ประมวลตำราแก่งดินอย่างต่อเนื่อง...”

“...ให้ดำเนินการจัดลิสต์โครงการแก่งดิน และให้จัดลิสต์ทุกโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว...”

วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๙

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทาน พระราชดำริ ณ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ค่ายสิรินธร จังหวัดยะลา

“...ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำรินำมาดำเนินการอบรมราษฎรในด้าน อดทนอดกลั้นและหัตถกรรม เพื่อรองรับแรงงานเข้ามาทำงาน โดยสอนวิธีการสร้างบ้าน สร้างห้องน้ำ การกำจัดขยะ และของเสีย โดยทำเป็นตัวอย่าง และเน้นให้ราษฎรทำเอง เพื่อให้สามารถช่วยตัวเองได้ การส่งเสริมอาชีพ ด้านการเกษตรได้ดำเนินการพอสมควรแล้ว รวมทั้งให้ความรู้เรื่องการค้าขั้นพื้นฐาน การขายของชำ การจัดทำบัญชี และควรมีการรวมกลุ่ม โดยเน้นหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ที่ยังมีปัญหา...”

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๐

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทาน พระราชดำรัส กับ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ สวนไม้มงคล ๗๖ พรรษา ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

“...ให้ทดลองขยายพันธุ์ต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิงว่า จะขยายพันธุ์ด้วยวิธีใด เช่น ปักชำ แยกหน่อ เพาะเมล็ด เพื่อจะได้นำไปขยายผลให้กับชาวบ้านในแถวนี้ จะได้มีรายได้มากขึ้น...”

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๐

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทาน พระราชดำริ กับเลขาธิการ กปร. ณ โครงการพัฒนาบ้านปีแหมตอ ตำบลบุกิต อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัด นราธิวาส สรุปว่า

“...ให้ดำเนินการช่วยเหลือราษฎรในการปรับปรุงระบบส่งน้ำฝายบ้านบราแง...”

ปี ๒๕๕๐

วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๐

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชดำรัส กับ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ สวน ๕๐ ปี ครองราชย์ ความว่า

“...ให้ขยายผลในเรื่องการปลูกพืชแซมยางซึ่งทำให้ชาวบ้านมีรายได้ในช่วงว่างเล็กยังกรีดยางไม่ได้...”

“...ให้ปลูกตาลโตนดในพื้นที่ว่างเปล่าที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เพื่อเป็นมรดกแก่เยาวชนรุ่นหลัง ในสภาพพื้นที่ เหมาะสม...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชดำรัส กับ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน และผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ สนามบินบ้านทอน จังหวัด นราธิวาส ความว่า

“...ให้ดำเนินการหาวิธีการปรับปรุงและฟื้นฟูพื้นที่สวนยางในบริเวณพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์...”

วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๐

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชดำรัส กับ นายปกรณ์ สัตยวงษ์ รองเลขาธิการ กปร. และหม่อมหลวงจิรพันธุ์ ทวีวงศ์ ที่ปรึกษาด้านการประสานงาน โครงการ สำนักงาน กปร. สรุปว่า

“...ควรปรับปรุงระบบกรองน้ำมันไบโอดีเซลที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ที่เดิมใช้ความร้อนเป็นระบบ ที่ใช้เกลือในการกรอง...”

วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๐

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชดำรัส กับ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ความว่า

“...ปัญหาพื้นที่พรุในจังหวัดนราธิวาส ยังคงมีอีกหลายประการที่จะต้องแก้ไข ในขณะนี้เรื่องที่ต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จคงจะได้แก่ เรื่องการปรับปรุงเขตการใช้ที่ดินของพื้นที่พรุ แต่เดิมมาที่เคยแบ่งเขตการใช้พื้นที่พรุของจังหวัดนราธิวาส เป็นเขตสงวน เขตอนุรักษ์และเขตพัฒนานั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าเหมาะสมดีอยู่แล้ว แต่ในปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้อง กับสภาพความเป็นจริง ให้มากยิ่งขึ้น การปรับแก้เขตการใช้ที่ดินสามารถทำได้ไม่ยากนักเพราะวิทยาการต่าง ๆ และเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้า เราสามารถใช้เทคโนโลยีอันทันสมัยช่วยในการนี้ได้เป็นอย่างดี เช่น ใช้ภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง พิจารณาควบคู่ไปกับข้อมูลทางกายภาพอื่น ๆ ก็จะช่วยให้การแบ่งเขตการใช้ที่ดินพรุชัดเจน ประชาชนได้ใช้พื้นที่ให้เป็นประโยชน์อย่างยั่งยืนโดยไม่รบกวนสภาพแวดล้อม จนเป็นเหตุให้ระบบนิเวศน์ของพื้นที่พรุเสื่อมโทรมเสียหาย...”

ปี ๒๕๕๑

วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๑

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทาน พระราชกระแส กับนายปรณ สัตยวณิช รองเลขาธิการ กปร. และนายวรินทร์ บุษบรรณ ที่ปรึกษาโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส และเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง

“...ในศูนย์ศึกษาฯ มีกิจกรรมซ้ำๆ กันมาก...”

“...การสาธิตแปลงสาธิตทำกันมาก แต่ไม่ค่อยมีคนไปดู ควรทำในพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์จริง และเป็นพื้นที่ของราษฎร...”

“...ควรมีการขยายผล ให้คำแนะนำแก่กลุ่มเป้าหมายนอกพื้นที่ เช่น ที่โรงเรียนเด็กกำพร้าคุณสายลม ที่จังหวัดลำพูน มีการทดลองวิธีการกำจัดหอยเชอร์รี่กันเอง โดยไม่มีผู้ให้คำแนะนำวิธีถูกต้องเหมาะสม...”

“...ในหลายพื้นที่ขาดข้อมูล ไม่มีรูปแบบที่เหมาะสมและเป็นไปได้ยากให้ไปดูตัวอย่างที่โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทาน พระราชกระแส กับนายสุพล ธนุรักษ์ ผู้อำนวยการกองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ กรมส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สรุปความได้ดังนี้

“...เรื่องบอนสีให้นำไปสอนเด็กนักเรียนในโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องการขยายพันธุ์บอนสี และนำไปจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เข้าโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันของโรงเรียนต่อไป...”

“...เอกสารเผยแพร่ความรู้ ตำราที่แจกจ่ายไปแล้ว ควรมีการติดตามดูว่าราษฎรมีการอ่าน และมีความเข้าใจ เอาไปใช้ประโยชน์ได้จริงหรือไม่ ในลักษณะโครงการรณรงค์การอ่านแบบใหม่เชิงเกษตร...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชกระแส กับนายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. และนายบัณฑิต ตันศิริ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน สรุปความได้

“...ควรมีการศึกษาและผลิตปุ๋ยเคมีที่พอดีกับความต้องการ และเหมาะสมกับชนิดของพืชและสภาพของดินในพื้นที่ เพื่อวางจำหน่ายที่ร้านค้าของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ หรือร้านค้าในหมู่บ้าน เนื่องจากปัจจุบันชาวบ้านไม่มีที่ซื้อ ปุ๋ยที่นำเข้ามาจำหน่ายจากต่างประเทศส่วนใหญ่มีลักษณะผูกขาดและมีราคาแพง...”

วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๑

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชกระแสกับนายจรัสธาดา กรรณสูต ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

“...ให้ปรับปรุงโรงสีข้าวพิกุลทองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และให้พิจารณาถึงจำนวนประชากรที่มาใช้ประโยชน์ อย่างน้อยควรมีขนาดเท่ากับโรงสีที่ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามาใช้ประโยชน์ ส่วนเครื่องเก่าให้อนุรักษ์ไว้ และปรับปรุงอาคารให้สวยเป็นพิพิธภัณฑ์ โดยให้สำนักงาน กปร. เร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว...”

“...ให้ยูนิเซฟ และกรรมการโรงสีได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการโรงสีข้าวตั้งแต่ต้น รวมทั้งศึกษาด้านบัญชีและหลักสูตรอื่นๆ ให้ครบวงจร...”

“...ที่นาราชวาสควรทำเส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ...”

ปี ๒๕๕๒

วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๒

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชกระแสกับ นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. นายศุภชัย บานพับทอง อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นายวารินทร์ บุชบรรณ ที่ปรึกษาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินราธิวาส นายจรงค์ พลาคัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า

“...เครื่องสีข้าวเครื่องเดิมไม่ต้องเดินเครื่องแล้ว ให้เก็บเอาไว้ตามสภาพที่เป็นอยู่ เพราะว่าสีได้ไม่นาน เครื่องก็เสีย...”

“...เนื้อหาในพิพิธภัณฑ์ให้นำเสนอเรื่องที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานแนวทางในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ซึ่งมีจุดเริ่มต้น คือ ระบบน้ำเพื่อการทำนา การก่อสร้างประตูระบายน้ำ การปรับปรุงดิน และขอให้สอนในเรื่องความรู้ทางวิชาการ เช่น ข้าวจังหวัดนราธิวาสมีความขึ้นสูง เมื่อนำมาสีเมล็ดข้าวจะหัก ต้องมีการวัดความชื้นและทำการลดความชื้นในเมล็ดข้าวก่อนที่จะนำไปสี รวมทั้งจัดแสดงพันธุ์ข้าวที่ชาวบ้านใช้ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนวิถีชีวิตชาวนาในพื้นที่...”

“...ที่นี้ผลผลิตข้าวได้มากที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดนราธิวาส ให้นำคนแก่ที่เล่าเรื่องได้มาให้ข้อมูล ตั้งแต่สมัยที่มีประตูระบายน้ำใหม่ๆ ตอนที่นายแสวง พูลสุข เป็นอธิบดีกรมชลประทาน...”

“...ให้พาณิชย์จังหวัดตรวจสอบข้อมูลโรงสีเอกชนบริเวณใกล้เคียงที่มี ๒-๓ แห่ง ด้วยว่าเมื่อมีการปรับปรุงและให้บริการของโรงสีข้าวพิกุลทองแล้ว รายได้ของโรงสีเอกชนดังกล่าวเป็นอย่างไร ได้รับผลกระทบหรือไม่เพียงใด...”

“...ให้การเงินจังหวัดสอนเรื่องการทำบัญชีให้แก่คณะกรรมการโรงสีด้วย...”

“...ให้มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ เข้ามามีส่วนสนับสนุนโดย คณะวิศวกรรมดูแลรักษาเครื่องจักร/โรงสี คณะวิทยาการจัดการดูแลเรื่องการบริหารจัดการ คณะเกษตรดูแลเรื่องพันธุ์ข้าวและการดูแลรักษา...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชกระแสกับ นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. นายโกวิทย์ เพ่งวาณิชย์ รองเลขาธิการ กปร. นายเทิดศักดิ์ บุญยขจร วิศวกรใหญ่ฯ กรมชลประทาน นายสง่า เดชารัตน์ เกษตรจังหวัดนราธิวาส และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า

“...ให้นำข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกข้าวของกลุ่มราษฎรทำนาตำบลเกาะสะท้อนและตำบลโฆสิต อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส ไปแสดงในพิพิธภัณฑ์โรงสีฟักทองด้วย...”

“...เมื่อมีระบบส่งน้ำเพื่อการทำนาสมบูรณ์แล้ว ต่อไปควรวางแผนทำการเกษตรให้เต็มที่ จะสามารถทำนาได้ปีละ ๒ ครั้ง จึงต้องแนะนำให้ราษฎรรู้จักวิธีการวางแผนปรับปรุงบำรุงดินและการใช้ปุ๋ยให้ถูกวิธีเพื่อป้องกันมิให้ดินเสื่อมโทรม รวมทั้งส่งเสริมเรื่องการตลาดและพันธุ์ข้าวที่จะปลูกด้วย...”

“...ให้บริการจัดการโดยคำนวณดูว่าข้าวจะเข้าโรงสีได้เมื่อไหร่ โรงสีฟักทองทำแล้วให้ชาวบ้านมาใช้ประโยชน์...”

“...ให้นำรูปแบบการเพาะเห็ดฟางแบบตูโปขยายผลในพื้นที่สลัมที่อยู่ในโครงการพระราชดำริและขยายผลสู่โรงเรียน...”

“...ปลูกข้าวเป็นส่วนที่มีคุณค่าทางอาหารสูงมาก ถ้านำไปทิ้งก็จะเป็นที่เสียดายมาก สามารถนำมาแปรรูปได้หลายอย่าง...”

“...ควรปลูกข้าวเพื่อบริโภคเป็นหลักที่เหลือจึงนำไปขาย...”

ปี ๒๕๕๓

วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๓

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า

“...เรื่องจุลินทรีย์เป็นเรื่องใหม่ ต่อไปสำคัญ...”

“...ให้นำนวัตกรรมโครงการผืนน้ำจากกลุ่มน้ำโก-ลก ไปยังลุ่มน้ำบางนรา และโครงการบริหารจัดการน้ำป่าพรุโต๊ะแดง ไปจัดแสดงให้แก่คณะกรรมการรางวัลนานาชาติ มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลฯ ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาฟักทองฯ ช่วงวันที่ ๑-๓ ตุลาคม ๒๕๕๓...”

“...เรื่องการปรับปรุงภาวะโภชนาการต่อไปจะให้เจ้าหน้าที่โครงการที่บังคลาเทศมาดูงานที่พวกเรา...”

ปี ๒๕๕๔

วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๔

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงติดตามผลการดำเนินงานโครงการการศึกษาการใช้เชื้อจุลินทรีย์ในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดที่ได้จากแปลงโครงการแก่งดินเพื่อปลูกข้าว และข้าวโพดหวานภายในบริเวณแปลงทดลองวิจัยศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้มีพระราชดำริ กับเลขาธิการสำนักงาน กปร. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และผู้ทรงคุณวุฒิ มีพระราชดำริ ดังนี้

“...ควรทำเป็นการศึกษาจุลินทรีย์ในพื้นที่ดินพรุ ในพื้นที่ที่ยังไม่ถูกทำลาย เพื่อหาชนิดของจุลินทรีย์ชนิดใหม่ๆ...”

“...ให้นำจุลินทรีย์ที่คัดแยกได้ไปทดลองในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดที่ยังไม่ถูกรบกวน เพื่อเปรียบเทียบผลการทดลองกับการดำเนินงานในพื้นที่แปลงทดลองของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ...”

“...เนื่องจากพื้นที่พรุถูกทำลายบางส่วน เห็นควรให้ทุกหน่วยประสานกัน เพื่อจัดทำแผนแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) ตามที่ได้จัดตั้งคณะกรรมการกำหนดขอบเขตการใช้ที่ดินในพื้นที่พรุไว้แล้ว...”

วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๔

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงติดตามผลการดำเนินงาน พื้นที่ศูนย์สาขาที่ ๔ หมู่บ้านปศุสัตว์-เกษตรมูโนะ ต.โมฆิต อ.ตากใบ จ.นราธิวาส โดยมีพระราชดำริกับผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ มีพระราชดำริ ความว่า

“...การจัดสร้างพิพิธภัณฑ์โรงสีข้าวพิกุลทอง ต.เกาะสะทอน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส ให้พิจารณาดำเนินการปรับปรุง และรวบรวมเครื่องมือเครื่องใช้ โดยดำเนินการอย่างประหยัด...”

ปี ๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงติดตามผลการดำเนินงาน ณ โรงเรียนบ้านหัวเขา ม.๔ ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส โดยมีพระราชกระแสรับสั่ง กับนายสุรรัตน์ แสงจันทร์ และนายสมพงษ์ ดั่งสุข นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองนราธิวาส ความว่า

“...ให้เพิ่มรอบในการผลิตผักไร้ดินให้มากขึ้น...”

“...ทำอย่างไรในช่วงปิดภาคเรียน เมื่อเปิดภาคเรียนแล้วนักเรียนจะมีผักไว้ประกอบอาหารได้เลย...”

ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งกับข้าราชการและเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ความว่า

“...ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ให้การช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องการแกะแบบของผลิตภัณฑ์เตยหนามให้แก่กลุ่มเกษตรกร บ้านพวยยอติ ต.ลาโละ อ.รือเสาะ จ.นราธิวาส...”

และทรงมีพระราชกระแสรับสั่งกับนายอภินันท์ ชื่อธานุวงศ์ ,นายประดิษฐ์ สุคนธสวัสดิ์ ,นายเสรีย์ แป้นคง ,ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ความว่า

“...ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในด้านต่าง ๆ...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงติดตามผลการดำเนินงาน ณ โรงเรียนบ้านสะปอม ม.๘ ต.ไพรวัน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส โดยมีพระราชกระแสรับสั่งกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จังหวัดนราธิวาส ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ความว่า

“...ได้โรงสีข้าวใหม่แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ไปประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านมาใช้บริการที่โรงสีข้าวพิกุลทองให้มากขึ้น...”

“...ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ให้ช่วยเหลือโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันให้โรงเรียน ทั้งด้านการปรับสภาพดินทรายโดยใช้ปุ๋ยหมัก การส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง การสนับสนุนก้อนเชื้อเห็ดให้เพียงพอต่อการประกอบอาหารของโรงเรียนรวมทั้งส่งเสริมการปลูกมะม่วงเบาในโรงเรียน...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงติดตามผลการดำเนินงาน ณ ศูนย์วิจัยและศึกษาธรรมชาติป่าพรุสิรินธร ต.ป่าเสม็ด อ.สุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส โดยมีพระราชกระแสรับสั่งกับ นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ ,นายเกรียงศักดิ์ หงส์โต ,นายจรูญ ยกถาวร ,นายสามารถ วราดิศัย ,ดร.พิสุทธิ วิจารณ์สรณ์ ,นายปรีชา โพธิ์ปาน ,นายมาเนศ บุญยานันต์ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ความว่า

“...การจัดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่พรุจังหวัดนราธิวาสให้ดำเนินการเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งให้พิจารณาใช้พื้นที่ตามขอบเขตพัฒนาให้ดำเนินการปรับปรุงดินให้สามารถปลูกพืชท้องถิ่น เช่น สาคุ หลุมพี และเสม็ด ในรูปแบบสวนป่าเศรษฐกิจ เขตอนุรักษ์ให้ดำเนินการปลูกป่าให้กลับสภาพเป็นป่าพรุดงดิบ และเขตสงวน ให้เก็บรักษาสภาพเป็นป่าพรุสมบูรณ์ให้คงสภาพเดิมสามารถดำเนินการได้ เฉพาะในด้านงานวิจัยเท่านั้น...”

“...การศึกษาจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุโต๊ะแดงพบว่ามีหลากหลาย และเป็นประโยชน์ทั้งในด้านการเกษตรและด้านการแพทย์เห็นสมควรให้ศึกษาชนิดและการใช้ประโยชน์จากจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุโต๊ะแดงต่อไป...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงติดตามผลการดำเนินงาน ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส โดยมีพระราชกระแสรับสั่งกับ นายปรีชา โพธิ์ปาน ความว่า

“...ให้ตรวจสอบข้อมูลการรายงานผลการดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนต่าง ๆ ให้มีความครบถ้วนตรงกับการปฏิบัติงานจริงในโรงเรียน...”

ปี ๒๕๕๖

วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๖

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงติดตามผลการดำเนินงาน ณ โครงการสวนยางเขาสำนัก หมู่ที่ ๕ ตำบลกะลุวอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยมีพระราชกระแสรับสั่งกับ นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. นายชูชาติ ฉุย กลมที่ปรึกษาฯ สำนักพระราชเลขาธิการ นายเกรียงศักดิ์ หงส์โต อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน และนางสายหยุด เพ็ชรสุข ความว่า

“...จากการเสด็จฯ ในพื้นที่อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ได้มีพระภิกษุกราบบังคมทูลถึงผลสำเร็จของการปลูกต้นไม้ยืนต้นชนิดอื่น ๆ ผสมผสานร่วมกับการปลูกยางพารา ดังนั้น จึงพระราชทานคำแนะนำเป็นประเด็นให้นักวิชาการทดลอง/ศึกษาผลจากการดำเนินงานในพื้นที่ดังกล่าว...”

“...บริเวณที่สูงน่าจะเอายางพาราที่เกิดจากการเพาะเมล็ดไปปลูก แต่ไม่ค่อยมีคนทำการติดตามในแปลงเพื่อให้มีรากแก้วยึดเกาะดิน”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงติดตามผลการดำเนินงาน ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ พระดำเนินออกกำลังพระวรกายเป็นการส่วนพระองค์ในพื้นที่ศูนย์ศึกษาฯ โดยมีพระราชกระแสรับสั่งกับ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายพิสุทธิ์ วิจารณ์สรณ์ ที่ปรึกษากกรมพัฒนาที่ดิน และนางสาวอุศนีย์ รูปทอง ผู้อำนวยการสำนักศึกษาและขยายผลฯ สำนักงาน กปร. ความว่า

“...ปัจจุบันสภาวะแวดล้อมมีความแปรปรวน เกิดภัยธรรมชาติขึ้นบ่อยครั้ง สร้างความเสียหายให้กับผลผลิตและชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร ดังนั้น เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) และเสริมสร้างการพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ศูนย์ศึกษาฯ ทุกแห่งจึงควรพิจารณาจัดทำแหล่งปลูกและเก็บสำรองเมล็ดพันธุ์พืช อาทิ เมล็ดพันธุ์ข้าว เมล็ดพันธุ์ถั่ว/ธัญพืชต่าง ๆ และเมล็ดพันธุ์ผัก เป็นต้น เพื่อสำรองพันธุ์พืชให้แก่เกษตรกรในยามวิกฤต...”

“...ที่ผ่านมา ศูนย์ศึกษาฯ ภูพานดำเนินการในเรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ดี อย่างไรก็ตามการทำให้จัดเก็บเมล็ดพันธุ์อย่างมีมาตรฐานแบบไซโล (Silo) มีราคาแพง ลงทุนสูง ดังนั้นจึงควรพิจารณาดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป อาทิ อาจศึกษาความเป็นไปได้หากประยุกต์ใช้ห้องเย็นในการเก็บเมล็ดพันธุ์ หรือสามารถดูตัวอย่างการดำเนินงานจากศูนย์เมล็ดพันธุ์จักรพันธ์ได้...”

“...นอกจากนี้ ทรงมีพระราชปรารภถึงเรื่อง“ปุ๋ยสั่งตัด” ว่าถ้าหากมีความรู้ด้านนี้จะเป็นประโยชน์กับเกษตรกร ทำให้ไม่ต้องเปลืองปุ๋ยมากเกินไปความต้องการของพืช...”

“...ทรงมีรับสั่งถามเกี่ยวกับสภาพความลึกของอ่างเก็บน้ำใกล้บ้านได้ทอดพระเนตรเห็นบัวที่ขึ้นในอ่างเก็บน้ำจากการประทับเฮลิคอปเตอร์ และทรงสงสัยว่าอ่างเก็บน้ำฯ ต้นเขินขึ้นหรือไม่...”

วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๖

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงติดตามผลการดำเนินงาน ณ แปลงโครงการแก่งดินงานพัฒนาที่ดิน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีพระราชกระแสรับสั่งกับ ดร.พิสุทธิ์ วิจารณ์สรณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านดิน ,นายธานี หนูยิ้ม หัวหน้างานป่าไม้ ,นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ เลขาธิการ กปร. ,นายโกวิทย์ เพ่งวาณิชย์ รองเลขาธิการ กปร. ,นายเกรียงศักดิ์ หงส์โต อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ,นางสายหยุด เพ็ชรสุข รักษาการผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง พระราชทานพระราชดำริ ความว่า

“...การศึกษาความหลากหลายโครงการสร้างประชากรของจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุโต๊ะแดง ควรเพิ่มเติมการศึกษาดินบริเวณรากต้นมะฮัง และพื้นที่บริเวณใจกลางพรุด้วย...”

“...สำหรับการช่วยเหลือราษฎรตำบลเหล่ากอหก อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลยนอกจากพิจารณาเรื่องแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำแล้ว ควรพิจารณาส่งเสริมการปลูกอะโวคาโด และแมคคาเดเมีย พร้อมทั้งการช่วยเหลือด้านการตลาดให้กับราษฎรในพื้นที่...”

“...ควรพิจารณาช่วยเหลือเจ้าหน้าที่โภชนาการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ซึ่งปัจจุบันเป็นพนักงานราชการของกระทรวงสาธารณสุข ได้ทำงานมากกว่า ๒๐ ปี แล้ว จึงควรพิจารณาบรรจุเป็นข้าราชการต่อไปด้วย...”

วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๖

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ แปลงโครงการพืชสวนระดับศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ โดยพระราชทานกระแสรบสั่งกับ นายอำพล เสนาณรงค์ ,นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ , นายอภิรักษ์ ชื่อธนาวงศ์ ,นายโกวิทย์ เพ่งวาณิชย์ ,นายเกรียงศักดิ์ หงส์โต ,นายอภิชาติ จงสกุล ,นางสายหยุด เพ็ชรสุข ความว่า

“...เมื่อส่งเสริมให้โรงเรียนและนักเรียนเข้ามาศึกษาดูงานการปลูกพืชผักสวนครัวของโรงเรียนได้ ก็ควรส่งเสริมขยายผลให้นักเรียนไปทำในพื้นที่ที่บ้านของตนเองด้วย รวมทั้งโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันนักเรียนสามารถทำได้แล้วก็ต้องส่งเสริมให้นักเรียนไปทำที่บ้านให้ต่อเนื่องต่อไป...”

“...การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชต้องให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ มีความอุดมสมบูรณ์ เมล็ดพันธุ์ที่ได้จากการปลูกของเกษตรกรจำเป็นต้องมีการคัดเลือกตรวจสอบคุณภาพ อาทิ ค่าความงอก เนื่องจากคุณภาพไม่ได้ดีเสมอไป ดังนั้นจึงควรมีการสอนหรือให้ความรู้แก่เกษตรกรสำหรับเมล็ดพันธุ์ ที่ไม่มีความสมบูรณ์ควรสนับสนุนส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปปลูกเพื่อบริโภค...”

ปี ๒๕๕๗

วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ ไร่เรือนรับรองที่ประทับ โดยพระราชทานรับสั่งกับ นายอภิชาติ จงสกุล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน , ดร.พิสุทธิ วิจารณ์ ที่ปรึกษาราชการพัฒนาที่ดิน ,นางสายหยุด เพ็ชรสุข รักษาการ ผอ.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ความว่า

“...ในพื้นที่โครงการอาหารกลางวันที่มีที่ว่างอยู่ ควรจะปลูกไม้ผลในพื้นที่โรงเรียนเพิ่มเติม...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ แปลงโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด โดยพระราชทานรับสั่งกับ นายอภิชาติ จงสกุล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ,ดร.พิสุทธิ วิจารณ์ ประธานคณะทำงานวิจัยจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุและคณะทำงานจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุและเจ้าหน้าที่หน่วยงาน ต่าง ๆ ที่เฝ้ารับเสด็จ ความว่า

“...การแยกและคัดเลือกจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุ จุลินทรีย์ที่นำมาวิเคราะห์จากดินใจกลางพรุซึ่งมีประสิทธิภาพดีให้จดลิขสิทธิ์ และพัฒนาเพื่อให้ใช้ประโยชน์ให้ได้ อาจใช้ชื่อย่อของศูนย์พิกุลทอง (ศพท.๑)...”

“...การแยกและคัดเลือกจุลินทรีย์ การศึกษาว่าจะมีแนวโน้มเจอ species ใหม่ หรือไม่อย่างไร และควรศึกษาการใช้ประโยชน์ทางด้านการแพทย์และเภสัชศาสตร์...”

“...ให้ประสานกับมหาวิทยาลัยมหิดล คณะเภสัชศาสตร์ เพื่อหาทางใช้ประโยชน์จากเชื้อแอคติโนมัยซีท (actinomycetes) ซึ่งสามารถสร้างสารแอนติไบโอติกได้ (antibiotic)...”

“...ให้เก็บดินบริเวณพื้นที่ป่าที่นครนายก เพื่อศึกษาจุลินทรีย์ด้วย...”

“...การค้นพบเชื้อชนิดใหม่ให้ตั้งชื่อและจดลิขสิทธิ์ไว้ โดยเฉพาะเชื้อที่เป็นประโยชน์ทางด้านการเกษตร...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ณ แปลงโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ (นิทรรศการของกรมการข้าว) โดยพระราชทานรับสั่งกับ นายอภิชาติ จงสกล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ,นายชาญพิทยา ฉิมพาลี อธิบดีกรมการข้าว , นายสมบุรณ์ สุวรรณโณ ผอ.ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี ,นางสายหยุด เพ็ชรสุข รักษาการ ผอ.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เฝ้ารับเสด็จ ความว่า

“...การศึกษาพันธุ์ข้าวประจำถิ่น หากจะทดลองปรับปรุงดิน เพื่อช่วยในการพัฒนาพันธุ์ข้าวประจำถิ่น สามารถนำผลการศึกษามาใช้ประโยชน์จากจุลินทรีย์ที่กำลังศึกษาอยู่มาช่วยในการพัฒนาด้วย...”

วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ โรงเรียนบ้านบางมะนาว ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส แปลงสมุนไพโร โดยพระราชทานรับสั่งกับ นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ,นายโอฬาร พิทักษ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ,นายอภิชาติ จีระวุฒิ เลขาธิการคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ,นางสายหยุด เพ็ชรสุข รักษาการ ผอ.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เฝ้ารับเสด็จ ความว่า

“...ไม่ผลิมน้อย ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองหาพันธุ์ไม้ผล...”

“...การปลูกไม้ผลในพื้นที่โรงเรียนโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ควรให้มีความหลากหลายของชนิดพืช เช่น มะม่วงเบา มะละกอ ถั่ว...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ โรงเรียนบ้านบางมะนาว ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส แปลงเกษตรกร โดยพระราชทานรับสั่งกับ นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ,นายโอฬาร พิทักษ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ,นายอภิชาติ จีระวุฒิ เลขาธิการคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ,นายเสรีย์ แป้นคง เกษตรกรจังหวัดนราธิวาส ,นางสายหยุด เพ็ชรสุข รักษาการ ผอ.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เฝ้ารับเสด็จ ความว่า

“...ให้มีการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยหมักในการปรับปรุงดิน ในพื้นที่แปลงเกษตรกร ในโรงเรียนโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน...”

“... การปลูกผักในแปลงเกษตรควรให้มีความหลากหลายของชนิด ไม่ปลูกชนิดใด ชนิดหนึ่ง และมีความต่อเนื่องในการทำแปลงเกษตร...”

“...หน้าฝนถ้ายกพื้นแปลงแบบนี้ แล้วปลูกผักชีจะได้ราคา เพราะช่วงฝนผักชีราคาแพง ปลูกไม่ได้น้ำท่วม...”

“...แปลงปลูกผักต่อไป ต่อบล็อกให้สูงขึ้นอีก...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ โรงเรียนบ้านบางมะนาว ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส ประตูทางเข้าศูนย์เด็กเล็ก โดย มีพระราชกระแสรับสั่งกับ นายณัฐพงศ์ ศิริชนะ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส ,นายโอฬาร พิทักษ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ,นายอภิชาติ จีระวุฒิ เลขาธิการคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ,นางสายหยุด เพ็ชรสุข รักษาการ ผอ.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ นายจะยะโกะ อารงค์ ผู้ใหญ่บ้านบางมะนาว และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เฝ้ารับเสด็จ ความว่า

“...การปลูกมะนาวในปล้องบ่อน่าจะมีการปลูกในแปลงเกษตรของโรงเรียน และในพื้นที่หมู่บ้านบางมะนาวอย่างน้อยบ้านละ ๑ ต้น...”

ปี ๒๕๕๘

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๘

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ ห้องประชุม ๑ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ต.กะลุวอเหนือ อ.เมือง จ.นราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่งกับ นายอภิชาติ จงสกุล อธิบดีกรมการพัฒนาที่ดิน , ดร.พิสุทธิ วิจารย์สรณ์ คณะทำงานวิจัยจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุ และข้าราชการเฝ้ารับเสด็จ ความว่า

“...ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินในพื้นที่พรุเพิ่มเติม เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากจุลินทรีย์ในด้านการแพทย์ ตามที่ คณะทำงานวิจัยจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุเสนอขอ...”

วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๘

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ เรือนรับรองพิเศษศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จังหวัดนราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่งกับ นายอภิชาติ จงสกุล อธิบดีกรมการพัฒนาที่ดิน , นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง รองอธิบดีกรมการพัฒนาที่ดิน , นายพิสุทธิ วิจารย์สรณ์ ที่ปรึกษากรมการพัฒนาที่ดิน ความว่า

“...อย่ารู้ว่า จุลินทรีย์ได้ไปใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรใด ๆ บ้าง เพราะว่าไม้ใหญ่ ๆ ในพื้นที่สามารถขึ้นได้ ก็น่าจะมีจุลินทรีย์ที่ช่วยการเจริญเติบโตในพื้นที่ได้ ให้มีการศึกษาด้านการเกษตรต่อไป...”

ปี ๒๕๕๙

วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๙

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตรเนื่องในวโรกาสพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ โดยพระราชทานรับสั่งกับ หม่อมหลวงจิราพันธุ์ ทวีวงศ์ เลขาธิการ สนง.กปร. ความว่า

“...ขอให้สำรวจและตรวจสอบผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ หมู่บ้านปีนหมูดอ ตำบลบูกิต อำเภोजะเอยร์ จังหวัดนราธิวาส...”

วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๙

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ โครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถฯ ในรัชกาลที่ ๙ บ้านปาฆาบือซา พระราชทานคำสั่งกับ มล.จิราพันธุ์ ทวีวงศ์ เลขาธิการ กปร. และ ดร.พิสุทธิ วิจารย์สรณ์ ที่ปรึกษากรมการพัฒนาที่ดิน ความว่า

“สำหรับการศึกษานำจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุจังหวัดนราธิวาสไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการเกษตรเมื่อมีการค้นพบจุลินทรีย์ชนิดใหม่ (new spicies) ควรดำเนินการจดทะเบียนจุลินทรีย์ชนิดนั้นๆ ด้วย...”

ปี ๒๕๖๐

วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๐

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ ห้องประชุม ๑ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยมีพระราชกระแสรับสั่งกับ นายคณูชา สินธวานนท์ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นายสุรเดช เตียวตระกูล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ดร.พิสุทธิ์ วิจารณ์สรณ์ ที่ปรึกษากรมพัฒนาที่ดิน นางสาวหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และคณะทำงานวิจัยจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุจังหวัดนราธิวาส ความว่า

“...ยีสต์ชนิดใหม่ที่ยังไม่ได้ตั้งชื่อให้ใช้ชื่อ พิกุลทอง...”

“...จากการศึกษายีสต์บางชนิดมีประโยชน์ในการผลิตฮอร์โมน IAA (indole-๓-acetic acid) สามารถสกัดเอนไซม์ชนิดต่างๆบนอาหารแข็ง และผลิตเอทานอล จากน้ำตาลกลูโคสได้ ให้ดำเนินการต่อไป...”

“...การศึกษาเชื้อจุลินทรีย์ที่สกัดจากพื้นที่พรุโต๊ะแดงที่มีศักยภาพในการสร้างสารต้านจุลินทรีย์ที่มีฤทธิ์ทางชีวภาพของสารสกัดเชื้อรา และเมตาบอไลต์ จากราดิน *Trichoderma asperallum* ให้ดำเนินการศึกษาต่อไป...”

“...การศึกษากจุลินทรีย์ จากดินอินทรีย์ในพรุโต๊ะแดง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวบนดินเปรี้ยว ซึ่งไม่เคยได้รับการปรับปรุงให้ดำเนินการศึกษาต่อ...”

วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๐

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบ วันงานฉลองกอง ศูนย์ราชการ ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยมีพระราชกระแสรับสั่งกับ นายคณูชา สินธวานนท์ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นายสุรเดช เตียวตระกูล อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ดร.พิสุทธิ์ วิจารณ์สรณ์ ที่ปรึกษากรมพัฒนาที่ดิน นางสาวหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ความว่า

“...การพัฒนาพื้นที่ศูนย์สาขา เช่นปีนมูดอ อาจจะไปตามความก้าวหน้า รวมทั้งพื้นที่ศูนย์สาขาอื่นๆ ด้วย...”

ปี ๒๕๖๑

วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๑

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ ชุมนิทรรศการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยมีพระราชกระแสรับสั่งกับ นายคณูชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. นายกฤษฎา บุญราช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายสุพร พร้อมมูล ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นายพรชัย แสงอังศุมาลี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านวางแผนและโครงการ) กรมชลประทาน นางสาวอุศนี ฐปทอง ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ สำนักงาน กปร. นายประเสริฐ สินสุขประเสริฐ ผู้ตรวจราชการกระทรวงพลังงาน นายวารินทร์ บุขบรณ ผู้อำนวยการภาคสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคใต้ นางสาวหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ความว่า

“...ตามที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ได้ถวายรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานสนองพระราชดำริของโครงการพัฒนาหมู่บ้านปีแหมดอฯ ศูนย์สาขาที่ ๒ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ โดยจะมีการจัดทำแปลงสาธิตการปลูกพืชผักบริเวณร่องสวนไม้ผล ณ แปลงเกษตรของ นายมะราเซ มะชาลี ผู้ใหญ่บ้านปีแหมดอ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบูกิต อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส โอกาสนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า การดำเนินงานของศูนย์สาขา ควรที่จะมีการสาธิตองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อจัดแสดงให้ผู้สนใจได้เข้าไปเยี่ยมชม...”

“...ให้พิจารณาจัดหาโรงอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ แบบพาราโบลาโดม ของกระทรวงพลังงาน ไปสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพริกแกงบ้านดิน หมู่ที่ ๓ ตำบลเกาะสะบ้า อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ งานประมง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พระราชทานพระราชดำริแก่นายคณูชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. นายก่อเกียรติ กุลแก้ว ผู้ตรวจราชการกรมประมง นางสาวอุศนี ฐปทอง ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ สำนักงาน กปร. นายศุภวัฑฒ์ โกมลมาลย์ ผู้อำนวยการกองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมประมง นางสาวหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปความว่า

“...ขอให้นำพันธุ์ไก่จากโครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มาขยายพันธุ์ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เพื่อนำไปส่งเสริมและขยายผลให้แก่เกษตรกรที่สนใจต่อไป...”

ปี ๒๕๖๒

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๒

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ เรือนรับรองพิกุลทอง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่งกับ นายลลิต ถนอมสิงห์ รองเลขาธิการ กปร. นายบุญพาศ รักนุ้ย รองผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นางสาวเบญจพร ชาครานนท์ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน และพ.อ.รุ่งโรจน์ อนันตโท ผู้บังคับกองพันกรมทหารราบที่ ๑๕๑ ค่ายกัลยาณิวัฒนา ความว่า

“...ราษฎรที่เคยทำงานฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง บ้านปาฆาปือซา ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส รวมทั้งราษฎรในพื้นที่บ้านเขาตันหยง บ้านอวามะนาว และบริเวณใกล้เคียง ในเขตตำบลกะลุวอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ไม่มีงานทำ เพราะไม่ได้ทำงานในฟาร์มตัวอย่างฯ แล้ว บางคนก็ไม่มีอาชีพ อาจเป็นเพราะไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหรือบางส่วนไม่ค่อยช่วยตัวเองในการประกอบอาชีพ บางส่วนมีการเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ ส่วนจะปลูกพืชผักก็บอกว่าปลูกอะไรไม่ค่อยได้ โดยขอให้ช่วยเหลือราษฎรดังกล่าว มีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่เขตอวามะนาว ซึ่งมีสภาพเป็นดินทราย ปลูกผักไม่ค่อยขึ้น ทั้งนี้ จะสามารถแก้ไขปัญหาโดยการนำดินพุมมาผสม เพื่อเพาะปลูกพืชผักต่างๆ ได้...”

“...ควรพิจารณาจัดหาพื้นที่ทำกินให้แก่ราษฎรที่เคยทำงานฟาร์มตัวอย่างฯ รวมทั้งราษฎรในหมู่บ้านบริวารหรือหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จังหวัดนราธิวาส เพื่อให้ราษฎรได้มีอาชีพ มีรายได้ และสามารถเข้ามาทำประโยชน์ในพื้นที่ เพื่อการเพาะปลูกพืชหรือประกอบอาชีพที่สนใจ น่าจะแก้ไขปัญหาได้ ...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ ห้องประชุม ๑ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พระราชทานพระราชดำริแก่นายลลิต ถนอมสิงห์ รองเลขาธิการ กปร. นางสาวเบญจพร ชาครานนท์ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายบุญพาศ รักนุ้ย รองผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส และนางสายหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ความว่า

“...ควรตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือนโดยรอบ โดยเฉพาะหมู่บ้านบริวารหรือหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาฯ ว่าปัจจุบันมีสภาพความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพเป็นอย่างไร...”

“...พื้นที่บ้านอวามะนาว สามารถพัฒนาได้โดยการเอาดินพุมมาผสมใส่เพื่อปลูกพืชผักต่างๆ เมื่อผลผลิตได้ดีแล้ว หากไม่มีตลาดก็สามารถเอามารวบรวมที่ศูนย์ศึกษาฯ หรือจุดรวบรวมแห่งใดแห่งหนึ่ง เพื่อกระจายสินค้าต่อไป รวมทั้ง การส่งเสริมการประกอบอาชีพอื่นๆ เพื่อให้ราษฎรมีรายได้ เช่น ราษฎรที่บ้านปูลากาปีะ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส เดิมไม่ค่อยมีอาหารการกิน แต่มีการเลี้ยงแพะ และผลิตผ้าคลุมฮิญาบ ซึ่งสร้างรายได้ดีมาก...”

ปี ๒๕๖๒

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๒

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ โรงเรียนบ้านบางมะนาว หมู่ที่ ๑ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่งกับนายเอกรัฐ หลีเส็น ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นายदनัย เส็งสีแดง รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต ๑ นายพรชัย แสงอังศุมลิต ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านวางแผนและโครงการ) กรมชลประทาน นางสาวหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และนายสุทัศน์ ตั้งพิพัฒน์พงศ์ ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานพื้นที่ ๔๒ กองประสานงานโครงการพื้นที่ ๔ สำนักงาน กปร. ความว่า

“...ขอให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำรินับสนุนการปลูกไม้ผลเพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนบ้านบางมะนาว โดยสามารถพิจารณาดำเนินการเพาะปลูกด้วยการขุดหลุมหรือการปลูกพืชในกระถาง...”

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๒

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ โรงเรียนบ้านโคกศิลา หมู่ที่ ๖ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่งกับนายลลิต ถนอมสิงห์ รองเลขาธิการ กปร. นายเอกรัฐ หลีเส็น ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นางสาวหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำรินายบุรฮัน เจ๊ะเต๊ะ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกศิลา ความว่า

“...ขอให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดหาเมล็ดพันธุ์พืช เพื่อให้ความช่วยเหลือราษฎรในจังหวัดอุบลราชธานีที่ประสบปัญหาอุทกภัย...”

“...ขอให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ทดลองเลี้ยงเปิดเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมให้กับโรงเรียนภายใต้โครงการส่งเสริมไก่ไข่พระราชทานเขตพื้นที่ภาคใต้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ...”

“...ควรส่งเสริมการเพาะขยายพันธุ์เป็ด โดยการเลี้ยงให้เป็นระบบเปิด ในโรงเรียนที่ประสบปัญหาน้ำท่วมได้แก่ โรงเรียนบ้านหัวเขา โรงเรียนบ้านปลักปลา และโรงเรียนโคกสยา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส...”

ปี ๒๕๖๒

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๒

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่งกับนายदनุชา ลินธวานนท์ เลขานุการ กปร. นางสาวเบญจพร ชาครานนท์ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นางสาวหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ดร.พิสุทธิ วิจารณ์สรณ์ ความว่า

“...การศึกษาวิจัยจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุที่เกิดขึ้น ด้วยเห็นว่าในพื้นที่พรุโต๊ะแดงมีต้นไม้มาก จึงอยากรู้ว่าต้นไม้ในพื้นที่เจริญเติบโตได้ขึ้นอยู่กับจุลินทรีย์ในพื้นที่หรือไม่ อย่างไร...”

“...พระราชทานพระราชานุญาต ในการศึกษาการนำจุลินทรีย์ที่คัดเลือกได้จากพื้นที่พรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส ไปใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าวในระยะต่อไป ตามที่ ดร.วิสุทธิ วิจารณ์สรณ์ ขอพระราชทานพระราชนุญาตในการศึกษาวิจัยต่อเนื่องเพิ่มเติมอีกประมาณ 2 ปี...”

“...การศึกษาจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาว่าจุลินทรีย์เหล่านั้นจะสามารถนำมาช่วยในการปรับปรุงดินทดแทนวัสดุอื่นๆ ได้หรือไม่ อย่างไร...”

ปี ๒๕๖๓

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๓

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ณ โครงการทหารพันธุ์ดี ค่ายสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ กองพลพัฒนาที่ 3 อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ความว่า

“...ให้สำนักงาน กปร. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาช่วยเหลือลูกจ้างของโครงการฟาร์มตัวอย่าง จังหวัดนราธิวาส ที่ถูกเลิกจ้าง โดยใช้พื้นที่หน้าศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จำนวน 6 ไร่ มาทำการเกษตร โดยให้เจ้าหน้าที่ศูนย์คอยช่วยเหลือแนะนำ เมื่อได้ผลผลิตก็มอบให้แก่ราษฎรที่เข้าร่วมกิจกรรม...”

ปี ๒๕๖๓

วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๓

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ แปลงสาธิตการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด บ้านโคกชุมบก (นายเดช มินทการต์) ตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่งกับนายตุนซา ลินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. นายไพโรจน์ จริตงาม รองผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นางสาวเบญจพร ชาครานนท์ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ดร.พิสุทธิ วิจารณ์สรณ์ ที่ปรึกษากรมพัฒนาที่ดิน นายพรชัย แสงอังคมาลี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านวางแผนและโครงการ) กรมชลประทาน และนางสายหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ความว่า

“...ให้ทดลองการปลูกกระเจบในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ เพราะเป็นพืชที่ปลูกได้ในพื้นที่น้ำท่วม...”

“...จากปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ หากปรับเปลี่ยนเวลา ปรับเปลี่ยนพันธุ์ข้าวแล้วจะสามารถทำนาได้...”

“...เรื่องการวิจัยจุลินทรีย์ในพื้นที่พรุโต๊ะแดงขอให้ทำต่อไป แล้วนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร...”

“...การผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรเป็นแนวทางที่ดีให้ดำเนินการต่อไป...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ ฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านรอดันบาตู หมู่ที่ ๗ ตำบลกะลุวอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่งกับนายตุนซา ลินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. นายเอกรัฐ หลีเส็น ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นางสาวเบญจพร ชาครานนท์ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายจรูญ อิมเอิบสิน ประจำสำนักพระราชวังพิเศษ ระดับ ๙ สำนักพระราชวัง นายสมชาย ธรณิศ ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง นายพรชัย แสงอังคมาลี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านวางแผนและโครงการ) กรมชลประทาน นางสายหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ความว่า

“...พื้นที่ฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านรอดันบาตู มีน้ำเยอะ ควรมีการปลูกพืชผักให้มากขึ้น...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ โรงเรียนบ้านค่าย หมู่ที่ ๒ บ้านค่าย ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่งกับนายตุนซา ลินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. นายเอกรัฐ หลีเส็น ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นายพรชัย แสงอังคมาลี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านวางแผนและโครงการ) กรมชลประทาน นายอมร นาคปท ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย ความว่า

“...ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาการส่งเสริมการเลี้ยงปลาในบ่อดิน ให้แก่โรงเรียนตามที่ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่ายได้แจ้งความประสงค์ไว้...”

“...ขอให้สำนักงาน กปร. และศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ สนับสนุนไก่ไข่เพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนบ้านค่าย รวมทั้งให้สนับสนุนไก่และเป็ดไข่ให้แก่โรงเรียนบ้านโคกศิลาด้วย...”

“...ปัญหาเรื่องเด็กขาดสารอาหารภายในโรงเรียนก็ต้องเร่งแก้ไข ควรส่งเสริมด้วยการบริโภคอาหารช่วยเพิ่มธาตุเหล็ก โดยเฉพาะผักใบเขียว เช่น ตำลึง คื่นห้าน้ำ ฯลฯ...”

ปี ๒๕๖๓

วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๓

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ ศาลาแปดเหลี่ยม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่ง กับ นายณุชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. นายเอกรัฐ หลีเส็น ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นางสาวเบญจพร ชาครานนท์ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน นายสัตวแพทย์สรวิศ ธานีโต อธิบดีกรมปศุสัตว์ ดร.เสริมสุข สลักเพ็ชร์ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร นายแพทย์ปรีชา เปรมปรี รองอธิบดีกรมควบคุมโรค และนางสายหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ความว่า

“...การส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ ควรมีการสอนวิธีการทำอาหารไก่ไข่ ซึ่งเป็นสูตรของกรมปศุสัตว์ควบคุมไปด้วย...”

“...ค่ายรัตนพลมีศูนย์แจกจ่ายพันธุ์สัตว์แล้วแต่ทั้งนี้ เขตพื้นที่ภาคใต้ขอให้พิจารณาหาพื้นที่สำหรับเป็นศูนย์ผลิตพันธุ์สัตว์ให้เหมาะสม...”

“...เรื่องการตรวจหาเชื้อหนองพยาธิให้กับเด็กในพื้นที่ควรเพิ่มเติมการตรวจเชื้อแบคทีเรียในน้ำอุบิโรคบริโรค ขอให้เป็นไปตามมาตรฐานของกรมอนามัย...”

“...ด้านน้ำอุบิโรคบริโรคของโรงเรียนมีเพียงพอเหมาะสมหรือไม่ น้ำทิ้งจากโรงอาหารเป็นอย่างไร ควรมีการจัดการในเรื่องสุขอนามัยให้ได้ตามมาตรฐานขององค์การอนามัยโลก...”

“...ขอให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ทดลองการปลูกพริกไทยค้างกับต้นทองหลาง...”

“...ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแก้ไขปัญหาเรื่องลิงบริเวณโดยรอบ พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ ที่มาทำลายพืชผลทางการเกษตรและก่อวณกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน โดยรอบพื้นที่...”

ปี ๒๕๖๓

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๓

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ โรงเรียนอัสตานาวิทยา หมู่ที่ ๗ บ้านบริจา๊ะ ตำบลลาโละ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาสโดยพระราชทานรับสั่งกับนายลลิต ถนอมสิงห์ รองเลขาธิการ กปร. นายเอกรัฐ หลีเส็น ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นายอรรถพล ตรีกตรอง เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน นายศุภกิจ บินลาเซ็ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสตานาวิทยานายพรชัย แสงอังศุมาลี ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านวิศวกรรมโยธา (ด้านวางแผนและโครงการ) กรมชลประทาน

“...ขอให้สำนักงาน กปร. พิจารณาการจัดหารถแทรกเตอร์พร้อมอุปกรณ์ให้แก่ โรงเรียนอัสตานาวิทยา เพื่อใช้ในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนในพื้นที่...”

“...ขอให้สำนักงาน กปร. กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านไฟฟ้า คุณภาพน้ำ และแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังให้แก่โรงเรียนในเครือข่ายสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในโครงการตามพระราชดำรินี้ในจังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดสงขลา จำนวน 19 โรงเรียน ประกอบด้วย

1) เขตพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน 10 แห่ง

- (1) โรงเรียนจรรยาอิสลาม ปัญหากำลังไฟฟ้าไม่เพียงพอ
- (2) โรงเรียนอัสตานาวิทยา ปัญหากำลังไฟฟ้าไม่เพียงพอ
- (3) โรงเรียนนิรันดร์วิทยา ปัญหากำลังไฟฟ้าไม่เพียงพอ
- (4) โรงเรียนต้นตันหยง ปัญหาหม้อแปลงไฟฟ้ากำลังไม่เพียงพอ
- (5) โรงเรียนอัตเตาฟิเกียะห์อิสลามียะห์ ปัญหาน้ำขัง ระบบระบายน้ำมีปัญหา
- (6) โรงเรียนดาร์ลุฮิมมะห์ ปัญหากำลังไฟฟ้าไม่เพียงพอและการรักษาสภาพระบบประปา
- (7) โรงเรียนอิสลามบุรพาวิทยา ปัญหากำลังไฟฟ้าไม่เพียงพอ
- (8) โรงเรียนนราวิทย์อิสลาม ปัญหาน้ำเป็นสนิม
- (9) โรงเรียนสมานมิตรวิทยา ปัญหาน้ำขังในช่วงฤดูฝนไม่มีท่อระบายน้ำ และน้ำดื่ม น้ำใช้ น้ำเป็นสีแดงสนิม
- (10) โรงเรียนดาราวิทยา ปัญหาการระบายน้ำประปา และหม้อแปลงไฟฟ้า กำลังไฟไม่เพียงพอ

2) เขตพื้นที่จังหวัดยะลา จำนวน 2 แห่ง

- (1) โรงเรียนสมบูรณศาสน์ ปัญหาการศึกษาต่อของนักเรียนหลังจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- (2) สถาบันปอเนาะอิสลามศาสน์ดาร์ลุสลาม ปัญหากำลังไฟฟ้า ทำให้ไฟฟ้าดับบ่อย

3) เขตพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 5 แห่ง

- (1) โรงเรียนศาสน์อิสลาม ปัญหาการระบบไฟฟ้าไม่เพียงพอไฟฟ้าตกบ่อย
- (2) โรงเรียนธรรมพิทยาคาร ปัญหาการระบบน้ำประปาไม่เพียงพอ การศึกษาต่อของนักเรียนหลังจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(3) โรงเรียนบางกพิทยา ปัญหาอุปโภคบริโภคเป็นสนิม

(4) โรงเรียนพีระยานาวินคลองหินวิทยา ปัญหาน้ำท่วมโรงเรียนและหมู่บ้าน

(5) โรงเรียนบ้านกุรัง ปัญหาการรักษาสภาพระบบประปา

4) เขตพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 2 แห่ง

(1) โรงเรียนส่งเสริมอิสลาม ปัญหาน้ำขังในโรงเรียน เนื่องจากไม่มีท่อระบายน้ำ กระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอ

(2) โรงเรียนธรรมศิริ ปัญหากำลังไฟฟ้าไม่เพียงพอ ขาดแคลนครูสอนภาษาไทย

ปี ๒๕๖๓

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๓

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ พระราชดำเนินทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ณ โรงเรียนบ้านเขาคันหยงมิตรภาพที่ 153 หมู่ที่ 4 บ้านเขาคันหยง ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่งกับพันโท ทวีรัตน์ เบญจาทิกุล ผู้บังคับการกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 15 นายมะลีเป็ง ลิ้มะ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านเขาคันหยงมิตรภาพที่ 153 ความว่า

“...ขอให้ทหารเข้าไปในหมู่บ้าน เพื่อช่วยเหลือชุมชน...”

ปี ๒๕๖๔

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๔

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบออนไลน์ ณ พื้นที่แปลงกล้วยงานวิชาการ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา พิกุลทองฯ โดยพระราชทานรับสั่งกับนายปฏิวัติ บุญเรือง หัวหน้างานวิชาการเกษตร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ นางสาวใจ มณีรัตน์ หัวหน้างานวิชาการและประสานงาน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ นายวิโรจน์ ปิ่นพรม นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ ความว่า

“...พันธุ์กล้วยพื้นเมืองภายในแปลง ขอให้ปลูกแต่ละพันธุ์จำนวนหลายๆ ต้น เพราะบางส่วนเป็นพันธุ์กล้วยที่หายาก ควรมีต้นสำรองภายในแปลง...”

“...ขอให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ติดตามและแนะนำวิธีการเก็บเมล็ดพันธุ์พืชที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร โดยเฉพาะการเก็บเมล็ดพันธุ์พืชด้วยถุงซิปล็อก ซึ่งจะสามารถเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืชให้มีอายุยาวนานมากขึ้น...”

“...ขอให้ทดลองการปลูกบัว เพื่อผลิตเมล็ดบัวสำหรับรับประทาน ในพื้นที่มูลนิธิฯ พัฒนาหรือพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ...”

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบออนไลน์ ณ พื้นที่ก่อสร้างโรงเรือนรองรับโครงการผลิตและส่งเสริมพันธุ์เปิดไข่พระราชทาน ภายในพื้นที่งานปศุสัตว์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ โดยพระราชทานรับสั่งกับนางสาวหยุด เพ็ชรสุข ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ ความว่า

“...ควรส่งเสริมการบริโภคไข่ไก่หรือไข่เป็ดให้กับมารดาที่ตั้งครรภ์ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับทารกตั้งแต่อยู่ในครรภ์ มารดา รวมทั้งช่วยลดปัญหาภาวะขาดสารอาหารและโรคภัยของทารกแรกเกิด...”

ปี ๒๕๖๔

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๔

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบออนไลน์ ณ งานปฐกฐ์ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส โดยพระราชทานรับสั่งกับนางกนกพร แสงสุวรรณ หัวหน้างานปฐกฐ์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง ฯ น.สพ. สามารถ อ่อนสองชั้น ปศุสัตว์จังหวัดนราธิวาส นายณศ มณีกุล ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานพื้นที่ ๔๒ สำนักงาน กปร. ความว่า

“...เปิดไข่สามารถนำมาทำไข่เค็มได้ดี เนื่องจากมีเปลือกแข็ง...”

“...การเลี้ยงเปิดและไก่ ควรสร้างคอกด้วยตาข่ายถี่ๆ เพื่อป้องกันงูหลามและงูเห่าที่อาจเข้ามาทำร้ายเปิดและไก่ได้...”

“...การเลี้ยงไก่ในโรงเรียน ควรสอนเรื่องการปฏิบัติตัวให้ถูกสุขอนามัยสัตว์ โดยเฉพาะเรื่องความสะอาด เพราะนักเรียน ครู หรือภารโรงบางส่วน มีการเลี้ยงไก่ที่บ้านด้วย แล้วกลับมาเลี้ยงไก่ที่โรงเรียน อาจจะทำให้ไก่ติดโรคได้ ควรเน้นย้ำการใส่รองเท้าบูทและแช่น้ำยาฆ่าเชื้อก่อนเข้าพื้นที่เลี้ยงไก่...”

“...ขอให้พิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนไก่ไข่พระราชทานและเปิดไข่พระราชทานให้แก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนตะแบก อำเภอปาพะยอม จังหวัดพัทลุง รวมทั้งโรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดพัทลุง จังหวัดตรัง จังหวัดสตูล และจังหวัดสงขลาเพิ่มเติม...”

คณะผู้จัดทำ

คณะอำนวยการจัดทำ

นางสายหยุด เพ็ชรสุข

นายกิตติศักดิ์ ประชุมทอง

นางสายใจ มณีรัตน์

นายจรัส สิงประจิม

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ

นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

รวบรวมโดย

นางสาวภัทราวดี ศรีทองคำ

ออกแบบรูปเล่ม

นายบุรฮานุดิน ยูโซะ

นางสาวแววนภา ชาญแท้